

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN: Amsterdam..... f 7.50. Voor de overige Steden des Rijks f 8.50.

Maandag 7 Mei.

UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICH. Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIËN:

Van EEN tot ZEVEN regels, behalve de 35 c. zegelgeld..... f 1.75. Iedere regel meer..... f 0.25.

Zondags-Editie.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Vrijdag 4 Mei (des Avonds).

Alfred is gisteren van Buckingham paleis naar Portsmouth... Alfred is gisteren van Buckingham paleis naar Portsmouth... Alfred is gisteren van Buckingham paleis naar Portsmouth...

In Westphalen, zoomede in andere provincien des lands, worden petitien geteekend tegen de gelijkstelling der Israëlieten met de belijders van andere gezindheden; zeer groot is het aantal petitionarissen in deze zaak.

FRANKFORT, 4 Mei. De Heer de Röderer, sedert geruimen tijd een der secretarissen van den Franschen gezant bij de bondsvergadering, is door den baron de Chaules vervangen.

Fransche Post.

PARIJS, Vrijdag 3 Mei.

De Heer de Bruijn, hoofdingenieur der residentie Soerabaya op Java, door zijne regering belast om in Frankrijk onderzoek te doen naar al de werken, welke uitgevoerd of ontworpen zijn om het buiten de oevers treden der rivieren te voorkomen en om in noordelijk Italië het stelsel der bewatering van landerijen te bezigtigen, is bij den keizer ten gehoorde ontvanger, die hem in de gelegenheid heeft gesteld om zijne zending met goeden uitslag te kunnen vervullen.

Volgens het Journal de Havre zal bij de voornaamste fabriekanten van militaire equipments-stukken allier, binnen kort een bestelling worden gedaan tot de levering van 100,000 tenten voor de Romeinsche armee.

De reis van Koning Victor Emanuel naar Bologna roept een merkwaardig historisch feit in het geheugen, hetwelk voor 330 jaren in dezelfde stad heeft plaats gehad. Keizer Karel V, die zich met den Paus verzoend had, deed zich daar als Roomsche Keizer kroonen.

De Monteur bevat de namen der officieren der koninklijke marine van Sardinië, die, bij besluit van 2 Mei, de orde van het Legioen van Eer hebben verkregen. De vice-admiraal, de graaf Francisco Serra, opperbevelhebber van de koninklijke marine, is tot groot-officier bevorderd.

op de slavenkusten aangekomen. De Danae verwachtte twee andere schepen van de divisie, die bevel hadden ontvangen om zich daarmee te verenigen. Zij moest van den Koning van Dahomey voldoening eischen voor de schenking van het verdrag, dat met Frankrijk gesloten is.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, Zondag 6 Mei.

Z. M. heeft aan Mr. S. P. Lijman, advocaat te 's Gravenhage, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van den Heiligen Gregorius den Grooten, hem door Z. H. Paus Pius IX geschonken.

De Heer Dr. J. R. van Maanen heeft in eenige der laatste nummers van de Landbouw Courant een beschouwing geleverd over den Nederlandschen boterhandel met betrekking tot Engeland en daarin vooral het nadeel aangetoond, door vervalsching van boter hier te lande te weeg te brengen.

Het komt mij voor, dat een scherp onderzoek moet gedaan worden naar den aard der kwade praktijken, tot vervalsching van boter, te zoeken in de plaatsen 's Hertogenbosch, Rotterdam, Gouda, Bodegraven, om de kleinere niet te noemen, en deze openlijk en algemeen bekend te maken; ook komt het mij voor, dat de geheele Nederlandsche Handelstand zich deze hoogst gewichtige aangelegenheid, in het welbegrepen belang van het Vaderland, moet aantrekken.

Table with 2 columns: Product name and Price. Includes items like Friesche Kiel, Fransche Zoelle, Zeeventer, Bossche, Hollandische Groninger.

boter van de Londensche markt zal verdringen. Of is het zonder betekenis, dat Napoleon een boter- en kaasmakend Hollandsch gezin heeft doen overkomen, of hebben de miljoenen daar voor den landbouw beschikbaar gesteld niets te behouden? Zal men het Engeland euvvel kunnen duiden, wanneer het den ondergang zijner Iersche onderdanen voorkomt, door den invoer van Hollandsche boter te verbieden, of aan een hoog inkomen, aan een verlot gelijk staand, recht te onderwerpen? De aangelegenheid verdient ernstige overweging, want onze weiden maken onzen natuurlijken rijkdom uit, door hare producten, in het edele van welke het welzijn van een zeer groot gedeelte van ons volk gelegen is.

Tot beter begrip van allen, die met deze aangelegenheid minder bekend zijn, acht ik het dienstig de aandacht te vestigen op een botermarkt en wel op de Barneveldsche, als zijnde met deze meer van nabij bekend en wel verzekerd, dat wat daar wordt aangetroffen, evenzeer van toepassing zal zijn op andere botermarkten. Deze nog jeugdige markt, ingesteld in 1851, werd door den vasten wil, de volharding en de geldelijke opoffering van een paar ingezetenen, tot stand gebracht. In den aanvang was de aanvoer gering; hij geschiedde in stukjes van een Ned. pond, van goede hoedanigheid, die door de ingezetenen, tegen eenen prijs in verhouding tot die der onliggende markten, verzilverd werden.

Maar al te spoedig deed zich deze dan ook gevoelen, en zoo als het steeds gaat, zoo ging het ook hier; het vervalschen nam eenen aanvang van het oogmerk, dat de aftrek van het artikel zich uitbreidde, aangevakerd door de wijze, waarop men met de boter zag handelen. Slechte bewerking, te veel zout, te veel pek, maar even marktbaar, werd nu al gemeen, maar daar bleef het niet bij. De aanvoer van stukjes vervalschte, die van groote kluiten nam toe, in welker midden men vaak aanzienlijke hoeveelheden zout vond, of sterke pek, tot zelfs tot pep gemakte ge-

Duitsche Post.

BERLIN, 3 Mei. Men berigt uit Debreczin, dat op de jongst gehouden vergadering van afgevaardigden der verschillende Protestantsche gemeenten in Hongarije, hoofdzakelijk de volgende resolutie is genomen: De afgevaardigden verklaart plechtig, dat de stappen gedaan door de hoofden der afgevaardigden, door haar worden goedgekeurd en dat zij de verantwoordelijkheid er van op zich neemt. Wijders is een commissie van personen benoemd, belast om de correspondentie met de commissie in andere districten te voeren.

kookte aardappelen, aan welke laatste vervalsching echter door de hand-
lieden zelven perk en paal gesteld werd.

De vervalsching met meel en vet is de algemeenste; wanneer dus de
gesmolten of gewelde boter drabbig of smurig van smaak is, wanneer het
gebak, dat een bepaald gewicht aan zuivere boter vereischt, b.v. Evenveeltes
mislukt, dan zij men niet te driffig met zulks aan kok of keukenprinses
te wijten, maar dan is het zaak zich eerst te vergewissen van de hoedanig-
heid der gebruikte boter. Om kort te gaan, verlangt men goed be-
werkte, duurzame boter, dan is het de veiligste weg eene overeenkomst
met eene goede boerin te maken, en zich te getroosten 5 cents boven den
marktprijs voor het Ned. f meer te betalen. De boter, welke alzo aan
de marktgebragt wordt, vereischt scherp toezigt, om niet bedrogen te worden,
staande dit als een paal boven water, dat zij tot provisie of tot verzending
de vereichte hoedanigheden ten eenenmale mist.

De aan deze markt alzo komende boter wordt door zaakgelastigden ge-
kocht, en naar elders ter verbouwing, zoo als die Heeren dat noemen,
grootendeels naar Rotterdam vervoerd. Al wat aan de markt komt is ga-
ding, goed en slecht, zuiver en vuil, wit en geel. De prijs verschilt maar
eenmaal gekocht, is alles gelijk, wordt alles dooreen gekneet, en alzo dat
eerste mengselmeel verzonden, om in de opgenoemde plaatsen de brutale
vervalsching te ondergaan van 30—50 pCt.

Het komt mij voor, dat dit aanzienlijk verschil van vervalschingsgraad
daarin zijnen grond heeft, dat de jaargetijden daarop invloed hebben, en
dat wij de laagste boterprijzen zullen hebben gedurende de warme zomer-
dagen. Verleden jaar is er een oogenblik geweest, dat de markt een ge-
heel keerpunt woude, de prijs daalde niet alleenlijk, maar wel zodanig,
alsof men de natuurlijke gesteldheid weder te gemoet ging. Herinner ik
mij wel, dan is dit gedurende den zomer geweest en werd verzoekt,
naar men toen verzekerde, door de terugzending uit Londen naar Rot-
terdam van eene overgrote overkoopbare partij boter, waardoor stiland
in de verzending ontstond. Dit feit heeft mij tot de gevolgtrekking gebragt,
dat onze hooge boterprijzen geheel kunstmatig zijn, dat op al het geleuter
van vermindering van den veestapel, van minder melkgeving, van ont-
brekend voedsel, veel valt af te dingen, en dat, zoodra beide de regerin-
gen, de Engelsche en de Nederlandsche, tot den in- en uitvoer van deuzame
boter maatregelen zullen genomen hebben, de prijzen aanmerkelijk
zullen dalen, en de goede middenstand hunnen kinderen weder boter-
hammen zullen kunnen geven.

Men beweert, dat het aardappelenmeel, — deze tot vervalsching van
zoo vele artikelen, als meel, zeepp, was, sago, arrowroot, enz., zoo zeer bij
uitnemendheid geschikte grondstof, tot dat einde ook voor de boter
gebruikt wordt.

Waar toe dienen nu onze landbouw-tentoonstellingen en dat jaarlijks uit-
loven en uitreiken van vele hooge prijzen voor goed bewerkte boter, wanneer
de consumenten, hetzij in- of buitenlandsche, daarmede niet gebaat worden?
Het door mij gezeven overzicht is niet te donker gekleurd, ik heb mij bepaald
tot datgene, wat ik zelf zag, en dat komt in geene vergelijking met hetgeen
anderen mij verhaalden gezien te hebben. Men stelle zich eens voor, dat
niet dan boter van de beste hoedanigheid door onze boeren gemaakt werd,
en dat deze desniettegenstaande, door den invoer van goedkoopere uit den
vreemde, evenzeer van goede hoedanigheid, geheel verdrongen werd, zouden
er dan niet van alle kanten oververdoovende klachten opgaan, en zou men
zich niet genoodzaakt zien, maatregelen te beramen, tot voorkoming van
den wissel achteruitgang onzer zuivelboeren, de bezitters namelijk van
natuurlijke weiden, tegen wie men niet zou kunnen zeggen, levert het gras,
en bij gevolg de boter, geen voordeel meer op, welnu, verzet het bakken,
bij verloop van tijd, verbouwen dan granen of fok ganzen.

Het komt mij voor dat hier zeer ernstig en krachtig moet gehandeld
worden, zoo om de uitgebreidheid van het kwaad als om de gevolgen.
Zoo mag ik in twijfel trekken of de 10,000 f Munstersche boter, die weke-
lijks Groningen worden ingevoerd, daar doorgevoerd worden, zoo als zij
er ingebragt worden.

En nu de gevolgen. Onze natuurlijke handel bestaat in hetgeen onze
bodem oplevert. Alle andere handel is niet van blijvenden aard. Eenmaal
zal er een tijd komen, dat de kolonien tot de geschiedenis zullen behooren.
De weiden maken een zeer groot deel van onzen nationalen rijkdom uit,
het bezit van dien schat moet men niet laten verloren gaan, maar be-
houden, hoe ook. Zij zijn en moeten blijven de grondslag van onzen han-
del, van ons verkeer met het buitenland. Daar, waar de boterhandel aan
reglementaire bepalingen onderworpen is, bevoordt men het belang van
dat voortbrengsel, maar wanneer de handel die bepalingen verlamt, dan
is er van den handel als ligchaam, zoo elastiek in beteekenis, weinig ver-
andering ten goede te verwachten. Anders is het met de regering gelegen,
door deze kunne alle afdoende maatregelen genomen worden, om die ver-
derfelijke en onhoudbare praktijk te snuiken. Even als plaatselijke ver-
ordeningen keuren daarstellen op het vervalschen van levensmiddelen, ge-
paard met strafbepalingen, welke echter door de grove winsten verlamd
worden, hoe veel te meer is dan de regering gerechtigd en verplicht, de
deugdzzaamheid der boter te waarborgen.

Er moogt verschil van gevoelen bestaan; broodzetting en toezigt op de
deugdzzaamheid der levensmiddelen is de eene plaats, algeheele vrijheid in
de andere, en alles aan de concurrentie overgelaten, zoo is het desniette-
min zeker, dat het eerste van toepassing moest zijn, in alle eenigzins uitge-
breide plaatsen, daar het laatste zonder nadeel der ingezetenen alleen in dorpen
vol te houden is, want wat zoude het den bewoners van den Haarlem-
merdijk te Amsterdam baten, als men naar het Weesperplein moest gaan
om deugdzzaam brood, zuivere melk, onvervalsche boter, onvermengde
suiker, enz. te gaan halen?

Wat Amsterdam doet voor zijne ingezetenen, moet de regering doen
voor de geheele bevolking, naar het mij voorkomt.

Zoude aan dien hoogst onzedelijken handel niet in eens de bodem zijn
in te slaan, wanneer de Engelsche en de Nederlandsche, regeringen over-
eenkwamen den in- en uitvoer der boter van eerste kwaliteit, in geijkte
rijksvaten, met een certificaat van oorsprong, geheel vrij te stellen, en
daarentegen den in- en uitvoer van mindere kwaliteiten aan een hoog recht
te onderwerpen, de kosten van administratie en toezigt buiten bezwaar
van 's rijks schatkist, te vinden en te dekken door eene geringe heffing,
geheel in het belang van den boerenstand, van eenige centen, per kop
van het vee. Bestaat daartoe mogelijkheid, dan geloof ik, dat zulks voor
beide rijken een alles afdoende maatregel zoude zijn. Bestaat hiertoe geene
mogelijkheid, of is zulks verkeerd gezien, dan nogtans mogen de maat-
schappijen van landbouw, en onze groote maatschappij van nijverheid,
niet lidelijk blijven, maar moeten gezamenlijk der Engelsche natie haar
protest doen gevoelen, en de kwade handelingen, waaraan een gedeelte
der beide bevolkingen zich schuldig maakt, met naam en toenaam aan
de kaak der openbare verachting stellen.

Verlangt het buitenland onze boter, dat wel aan geen redelijken twijfel
kan onderworpen zijn, dan zorge men dat die vermaardheid ons eigendom
blijve. Wordt mij de levering van goede boter opgedragen, dan zoude ik de
markten vermijden en overeenkomsten tot levering aangaan met mij be-
kende veehouders, geen ander vaatwerk laten bezigen dan door mij afge-
leverd, en geene levering gebouwen dan na voorafgegaane proefhoude
keuring, door aan mij verbonden zaakgelastigden, in de verschillende
gedeelten van het rijk.
Dr. J. R. VAN MAANEN.

Gisteren namiddag is uit de Kwakersloot buiten de Raambarrière, het
lijk opgehaald van een onbekend manspersoon. Het is naar het gasthuis
gebragt.

Bij de theologische faculteit te Leiden wordt het, naar men ons mede-
deelt, voor zeer waarschijnlijk gehouden dat Dr. L. W. E. Rauwenhoff,
pred. te Leiden, het meest in aanmerking komt, voor vervulling der vacature
van professor in de godgeleerdheid, ontstaan door het overlijden van Dr.
N. C. Kist.
(Midd. Ct.)

Het bestuur der vereeniging Noord-Nederland, gevestigd te Sneek, welke
vereeniging zich ten doel stelt, om den aanleg van spoorwegen in het
noorden des rijks te bevorderen, heeft zich met een adres tot de Tweede
Kamer der Staten-Generaal gewend, waarin het wijziging der door de
regering voorgestelde spoorweglijnen vraagt, daar bij het regerings-ontwerp
de belangen van Harlingen, van Friesland en van een groot deel van
Overijssel ter wille van de hoofdstad van Friesland over het hoofd zijn
gezien.

Door het kantongeregte te Deventer zijn op 1 Mei J. M. en B. H., we-
gens het in vereeniging en gelijktijdig zingen langs de openbare straat te
Holtens, zonder vergunning van den burgemeester, veroordeeld ieder in
eene geldboete van f 3, subsidiair ieder in eene gevangenisstraf van een
dag en solidaar in de kosten.

Men schrijft uit Drenthe: De drooge weersgesteldheid oefent een zeer
gunstigen invloed uit op de akkers met winterrogge, welke belangrijke ge-
was over het algemeen goed staat. Ook voor de uitgestrekte vennen in deze
provincie is de droogte zeer gewenscht, omdat zij het mogelijk maakt daar
de gewone voorbereidende werkzaamheden te verrigten. Vurig hoopt men
echter, dat er in dit jaar water genoeg in onze kanalen blijve, en dat alzo
de belangrijke schade, door 2 a 3 drooge zomers aan verveersers toegebragt,
eenigermate worde vergeet. Het getal fabrieken in dit gewest zal met een
vermeerderd worden en wel met eene zeepfabriek, die in dezen zomer
te Assen wordt opgerigt door den Heer Gratama.

Uit Luxemburg schrijft men van 2 Mei: Wat onze binnenlandsche
staatkunde betreft, zoo heeft men met vreemde opgemerkt dat het tegen-
woordige ministerie van elke gelegenheid gebruik maakt om de door den
laatststen strijd nog verbitte gemoeden tot bedaren te brengen. Vooral
bij het algemeen binnenlandsche bestuur is dit op te merken en aan het hoofd
er van, den heer Thilges, schijnt het ernst te zijn met de belofte door
den minister van staat gedaan, dat voortaan bij de vervulling van ambten

niet meer op de politieke kleur der kandidaten gelet zal worden. Zoo
ziet men thans weder burgemeesters en schepenen in functie, die onder
het bestuur van de heeren van Scherff en Augustin van hun ambt ont-
heven werden. In de volgende maand zullen de verkiezingen ter vervan-
ging van de aftredende helft der kamer plaats hebben. De nieuwe kies-
wet, welke de kamer in hare laatste zitting heeft aangenomen, is in-
tusschen nog niet afgekondigd en zal dit ook wel niet, zoodat de verkie-
zingen volgens de oude wet zullen moeten plaats hebben. Overigens is
het zeker dat, welke ook de kieswet zij, het nimmer gelukken zal de
uutstekendste mannen van de liberale partij uit de kamer te weren. En
hun invloed is sterk genoeg om een reactionnair ministerie, zelfs wanneer
het de meerderheid in de kamer voor zekeren tijd verkreeg, op den duur
onmogelijk te maken.

Volgens berigt van Lissabon dd. 27 April waren de beide koffen met
virtuatie voor het Nederl. eskader aldaar aangekomen en zou daarna ge-
zegd eskader een exercitie-tocht ondernemen. Men klaagde ook daar over
het gure en ongestadige weder. Men zag daar de komst van het stoom-
schip *Zeeleed* te gemoet. Overigens was alles wel aan boord der schepen.

In het *Kaapsche Volksblad* van 22 Maart wordt de volgende hoogst
curieuse mededeeling gevonden: Eene *galy*, naar het nieuwste model van
Calcraft, wordt thans aan de werkplaats van den kolonialen ingenieur
vervaardigd.

LEYDEN, 5 Mei. In Maart 1860 werd, gelijk de dagbladen melden,
te Beekbergen op de veluwe een potje met middeleeuwsche muntjes ge-
vonden. Dezer dagen had Dr. Goedbloed aldaar, die in der tijd gezorgd
had, dat niet een der gevondene muntjes voor de wetenschap verloren ging,
de beeldderfheid enige exemplaren derzelve aan het munt- en penningkabi-
net onder hoogeschool ten geschenke aan te bieden. Terwijl men vroeger
in het onzekere was nopens den aard der gevondene muntjes, blijkt het
thans, dat zij bestaan: 1° uit denarien of zilveren penningen van den
Utrechtschen bisschop Willebrand van Oldenburg, die van 1226—1236
regeerde. Het meerendeel is te Utrecht, doch ook eenige zijn te Deven-
ter geslagen. 2° uit muntjes geslagen toen de bisschoppelijke stoel
van 1236—1238 (wanneer Otto III of Otto van Holland tot opvolger
van Willebrand gekozen werd) ledig stond en door het kapittel munt
geslagen werd. Deze muntjes dragen de beeldden van den heiligen
Maarten, den patroon der Utrechtsche kerk en zijn zoowel te Deventer
als te Utrecht geslagen. Van de laatste was niet één exemplaar meer
bekend, tijdens de uitgave van het muntwerk van Prof. van der Chijs.
3° uit heele en halve denarien van den Gelderschen graaf Otto II, die
van 1229—1271 regeerde; zij zijn van tweederlei stempel, beide afgebeeld
in voornoemd muntwerk. Op de meest talrijke houdt de graaf een palm-
tak in de hand, ten teeken van volbragten kruistocht. 4° tot dus verre
onuitgegevene en waarschijnlijk door den rijker te Nijmegen onder de
regering van Keizer Frederik II (1215—1250) geslagene muntjes. Op de
voorzijde hebben zij eene keizerlijke beelddens met het opschrift *cesare* (?)
en rondom de keerzijde, waarop zich een kruis bevindt, het woord *numa-*
gen, de oude naamspelling van Nijmegen. Zij zijn stellig voor 1248
geslagen, toen Nijmegen in pandschap aan Gelderland overging. 5° heele
en halve denarien van den Hollandschen graaf Floris IV (1228—1235)
mede afgebeeld in het werk van Prof. v. d. Chijs. Dat ze aan dezen graaf
niet, gelijk men vroeger meende, aan Floris III moeten toegeschreven
worden, blijkt uit de overige munten van den Beekbergschen vond. Wij
gissen, dat het begraven van het potje met munten te Beekbergen om-
streeks het jaar 1250 zal hebben plaats gehad, zoodat zij ruim 6 eeuwen
verborgen zijn geweest. Die verberging zal geschied zijn tijdens den hevigen
oorlog in de eerste jaren der regering van bisschop Hendrik van Vianden,
toen hij in strijd was met den graaf van Goo, die, in verbond met graaf Otto II
van Gelre, den bisschop beoorloogde, ten behoeve van diens vijanden, de Hee-
ren van Amstel en Woerden. Nadat Hendrik van Vianden de laatste ver-
slagen had, wendde hij zich in 1250 tegen den graaf van Gelre, terwijl hij
diens leengoed, de Veluwe, atiep en verwoestte. Beekbergen nu is, gelijk
men weet, op die Veluwe gelegen.
(L. Ct.)

* SCHOONHOVEN, 4 Mei. Hoewel de voorraad goed gewonnen hooi
van verleden jaar bij vele landbouwers nog niet is verbruikt, blijven de
prijzen door het laat aankomen der weilanden, vrij algemeen hoog. Intus-
schen is door den aanhoudend heerschen O. en N.-O. wind, de water-
stand voor de laag gelegene polders gunstig veranderd, hoewel de grasplant
nog weinig is ontwikkeld, vindt men op sommige hooggelegene blokken vee
in de weide. Het anafokken van vee is in deze streken, onder de meest
gunstige omstandigheden voor den landbouwer, sterk toegenomen en men
kan, zonder overdrijving, aannemen dat bij de hooge prijzen van kaas en
boter de toestand der landbouwers in den Alblasser- en Krimpenerwaard
gunstig is.

* BEVERWIJK, 5 Mei. De aanvoer van vee was heden door het ge-
lijktijdig invallen van de Velsmermarkt, niet groot. Er was evenwel meer
handel dan men had verwacht, ofschoon het weer nadeelig werkte op de
prijzen van het vee.

* ZWOLLE, 5 Mei. De brand, welke gisteren avond bij den aanvang
een zoo dreigend aanzien had, is, ten gevolge der spoedig aange-
bragte hulp van brandweer en particulieren, alsook door de goede werking
der brandspuiten, beperkt tot het huis, waarin hij was ontstaan. Het uit-
gebrande pand en de meubelen zijn, naar men verneemt, verzekerd.

* DIEVER, 5 Mei. Op de gisteren alhier gehouden voorjaarsmarkt
waren p. m. 600 paarden en runderen aangevoerd, die tegen hooge prijzen
verleg van de hand gingen. In melkkoeijen inzonderheid was de handel
zeer levendig, zij golden van f 90 tot f 140; jongere f 40 a 75. Gaste
koeijen werden tegen 36 a 40 cts. per Ned. f van de hand gezet. —
Paarden f 175 a 350 per stuk.

COEVORDEN, 3 Mei. Naar men verneemt, zullen de werkzaamheden
aan het Coevorderse kanaal, lang door het hooge water tegen gehouden,
waarschijnlijk in de volgende week worden hervat en kan men dus spoedig
de voltooiing daarvan te gemoet zien.

— Even als elders in Drenthe, is ook hier een adres in omloop aan de
leden der Tweede Kamer der Staten-Generaal, houdende verzoek om het
spoorwegplan, zoo als het thans door de regering is aangeboden, niet aan
te nemen, tenzij de lijn Groningen, Assen en Meppel, daarin worde
opgenomen.

* HERTOGENBOSCH, 3 Mei. Het programma ziet het licht der Nederl.
tentoonstelling van voortbrengselen van landbouw- en nijverheids-
schepenen voor landbouw, vee, pluimgedierde enz., welke in de stads koornbe-
te dezer stede zal geopend worden op Dinsdag 11 Sept. a. s.; en geopend
blijven gedurende de week, dagelijks van des morgens 10 tot des namiddags
4 ure.

BREDA, den 5den Mei. Heden viert alhier in het bestedelinghuis der
Gereformeerde Gemeente, een der bewoners, weduwe Dupont, geb.
C. Specht, haren *honderdjarigen leeftijd*. De geheele buurt is met de
vaderlandsche vlag versierd, terwijl in het gesticht zelf de merkwaardige
dag der verjarende feestelijk herdacht wordt.

LAATSTE BERIGTEN.

LONDEN, Zaterdag 5 Mei.
Thee vaster, ord. Congo 161 p. — *Koffij en Suiker* vast. — *Rijst* blaauw. —
Banca *Tin* 137 sh, Straits 129 sh. — Schotsch *IJzer* 52.9 a 53 sh. —
Raapolie 40 a 40.6. — *Patentolie* 42 a 42.6. — *Lijnolie* 28.3. — *Talk*
in loco 54, Mei 53.6, Juni 53.6, Oct. a Dec. 51 sh. De afleveringen be-
stonden deze week uit 801 v.; aangevoerd werden 44 v. — *Indigo*:
Shipping Beng. 8.3 a 8.10.

LONDEN, Zaterdag den 5den Mei. Consols 95½; Mexic. 22 a —;
Spanje 3 pCt. 48½; Dito 1¼ pCt. 38½; Illinois Shares 56; Dito Constr.
Bonds 7 pCt. 80½.
Na beurs: Mexic. 2¼; 1¼ pCt. 38½.
Blijkens den laatst bekend gemaakten weekstaat der bank van Eng-
land is de circulatie der biljetten met 591,835 en de voorraad van haar
muntmaterieel met 196,191 f vermeerderd.

LIVERPOOL, Zaterdag 5 Mei.
Heden zijn 8000 b. Katoen afgedaan. Men noteert middling 7½; Orleans
7½ p.; Mobile 7½ p. — *Oliefolie* nominaal.

WEENEN, Zaterdag den 5den Mei. 5 pCt. Metall. 71.10; Dito
Nat. 81.10; Loten 1854 99½; Dito 1858 104½; Bank-Act. 87½; Noordb. Dito
—; Cred.-Anst. 195.80; Fr.-Oost. Spoorw. 278.50; N. Lomb. —; N. Oostenr.
Leening —; Wissel: Londen 13.15; Goud —.
Slotkoersen: Metall. 5 pCt. 71. —; Dito Nat. 81.40; Loten 1854 —;
Dito 1858 —; Bank-Actien 87½; Noordb. Dito 203; Cred. Anstalt 196;
Fr. Oostenr. Sp. 280; N. Lomb. 155. — Wissel: Londen 13.15; Goud 32.

BERLIJN, Zaterdag 5 Mei.
De minister van financiën heeft twee wetsontwerpen ingediend bij het
Huis der afgevaardigden, strekkende tot het verlenen van een buitenge-
woon credit ten behoeve van het ministerie van oorlog, waardoor de voor-
loopige organisatie des legers, gelijk het thans, na het mobiel verklaren
er van in het afgelopen jaar is ingerigt, kan gehandhaafd worden. Bij
die wetsontwerpen wordt gevraagd een credit van 9 mill. thaler, ten einde
het ministerie van oorlog in staat te stellen, om aan de op haar ruste-
vende verplichtingen te voldoen, van 1 Mei 1860 tot 30 Juni 1861. Wj-
ders is de magtiging gevraagd om de thans reeds gegeven wordende vermeerder-

ring der belastingen, ten bedrage van 25 pCt., te blijven heffen tot aan
1861, tot dekking der staats-uitgaven, om te mogen beschikken over
batig saldo van 1859. De minister verlangt, dat de bedoelde 9
mill. der regering zullen worden toegestaan, zonder aan dat de reger-
verplichting wordt opgelegd om in de eerstvolgende zitting van de
dag rekenschap van het gebruik dier gelden af te leggen, zoodat
bewijling daarvan een votum van vertrouwen zou moegen
worden. De 12 miljoen thalers, welke thans in de schatkist voorhanden
zouden op die wijze onaangewerd blijven. In de aangeboden wetsont-
werpt niets vermeld betreffende de kwestie, nopens den twee
diensttijd van de reserve der landweer.

BERLIJN, Zaterdag 5 Mei.
Rogge op Mei 49½, najaar 49; Raapolie op Mei 10½, najaar 10½

BERLIJN, Zaterdag den 5den Mei. Metall. 5 pCt. 53. —
60½; [Stiegl. 5de Serie 95½; Dito 6de Serie 105½; 5 pCt. Russen 106½;
N. Dito 6¼; 4¼ pCt. Pruisen 99½; 5 pCt. Dito. —; Cred.-Actien
Oostenr. —; N. Leening —; Wissel: Londen 2/m. 6. 17½; Parijs
78½; Hamburg 2/m. 150½; Amst. k./z. 141½; Idem 2/m. —; Weenen
74½; Petersburg 3/w. 96½.

FRANKFORT, Zaterdag den 5den Mei. Metall. 5 pCt. 54. —
Nat. 59½; N. Leening 1860 —; Bank-Actien 765; 3 pCt. Spanje
Dito 1¼ pCt. 37½. — Wissel: Londen —; Weenen 88½.
In het begin was de beurs nog hooger gestemd, doch zij sluit af
wre stemming.

Slotkoersen: 5 pCt. Metall. 51½; Dito Nation. 59½; Spanje
47; Dito 1¼ pCt. 37½. — Wissel: Londen 117½; Weenen 88½.

HAMBURG, Zaterdag den 5den Mei. 3 pCt. Russen 61½;
Spanje 44; 1¼ pCt. Dito 36; Vereins-Bank 98½; Noord-Duits. Dito
Wissel: Londen —; Amst. —.

PARIS, Vrijdag 4 Mei. (*Particuliere Correspondentie*).
Men houdt zich hier in staatkundige kringen zeer bezig met
moelijkheden, die tusschen de Fransche en de Russische regeringen
opgekomen. Deze moeilijkheden zijn op zich zelven niet van ge-
aard, maar de oorzaken waaruit zij ontstaan, verdienen alle aandacht
moeten namelijk in den laatsten tijd overeenstemmende berichten
aangekomen, houdende, dat de oud-Russische partij, die, zoo men we-
gezend is jegens Frankrijk, al hare krachten inspannt, om prins Gortchakoff
doen vallen, en ofschoon hare pogingen tot nog toe niet zijn geluk-
er toch geconcludeerd vrees, dat de partij, die den invloed en de
Frankrijk met leede oogen ziet, eindelijk de bovenhand zal
Zelf spreekt men van eene wijdvertakte zamenzwering tegen Keizer
die, die onlangs zoo zijn ontdekt en ten gevolge waarvan 300 Russen
eelen zouden zijn in hechtenis genomen. Het doel der zamenzwe-
moet zijn geweest, om den Grootvorst Constantijn op den troon te
gen en de staatkunde van Peter den Grooten te volgen en in toepas-
brengen.

Er moet in de laatste dagen sprake zijn geweest van een hand-
tusschen Frankrijk en Pruisen, doch de Pruisische regering moog
geweigerd, om deswege in onderhandeling te treden. Men geloofde
die weigering een staatkundig karakter heeft, maar dat zij daarop
grond, dat de aandacht in Duitschland thans te uitsluitend is gewend
de hervorming der bondsconstitutie, en dat daarom het oogenblik
zijn gekozen, om een dergelijk verdrag tot stand te brengen.

De berichten uit het Oosten zijn niet gunstig. De toestand is
gespannen en er moet hier zelfs sprake zijn geweest van het zamen-
en bijzondere commissaris naar Konstantinopel, ten einde den
zaken van nabij gade te slaan. Daarvan heeft men wel afscheide
Fransche gezant is met bijzonderen nadruk aangemaand, om een
oog te houden en nauwkeurige berichten herwaarts te zenden. Ook
ben depiches, uit Parijs naar Petersburg gezonden, de aandacht
Russische kabinet gevestigd op de gebeurtenissen, die spoedig in het
zouden kunnen voorvallen.

Men heeft gisteren en heden hier veel gesproken over de vrees
van den Heer Billault door den Heer Laity. Dit gerucht intusschen
reeds drie- of meermalen in omloop geweest.

PARIS, Zaterdag den 5den Mei. Opening: Frans. 3 pCt. 71. —
Cred. Mob. 715. —, daarna Frans. 3 pCt. 71.30; 1¼ ure: Frans. 3 pCt.
71.35; Spanje 3 pCt. 47½; Dito 1¼ pCt. 37½; Cred. Mob. 712. —
Oost. Sp. 535; Oostenr. Obl. —.

Slotkoersen: Frans. 3 pCt. 71.30; Dito 4¼ pCt. 96.75; Fr.-Oost.
536; Cred. Mob. 712; Spanje 3 pCt. 47½; Dito 1¼ pCt. 38; Cred.
—; Russ. Spoorw. —; Wissel: Petersb. 3/m. 363; Londen 3/m.
Amst. 3/m. —; Hamburg 3/m. —.

MARSEILLE, Zaterdag 5 Mei.
Volgens berichten uit Napels, is het uitvoerrecht op olie verhoogd
bedrag van 2 ducaten per cantaro, hetgeen ongeveer gelijk staat met
verbot op den uitvoer van dit artikel.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, Zondag 6 Mei.
Gedurende de afgelopen maand zijn alhier aangevoerd: Uit zee: 142
200 l. Raapzaad, 568 l. Lijnzaad en 250,000 f Tarwemeel. — Van
Rijn: 37 l. en 7 b. Boekweit en 500,000 f Tarwemeel.
Uit- en doorgevoerd werden naar zee 20 l. Rogge, 5 m. Boekweit
en 24 m. Erwtten, 5 l. en 12 m. Boonen, 4 m. Haver, 12 m. Gerst
46,247 f Tarwemeel; — naar den Rijn: 50 l. Tarwe, 245 l. Rogge,
en 2 m. Erwtten, 40 l. Garst, 25 l. Raapzaad, en 165,150 f Tarwemeel.
Naar België: 48 l. Tarwe en 28 l. Boekweit.
Uitslag uit entrepot: 78 l. Tarwe, 45 l. Rogge, 28 l. Boekweit,
Erwtten, 148 l. Raapzaad en 12 l. Lijnzaad.

Gisteren verkocht van Tarwe bij partij, 132 f b. Pools. f 345.
Van Rogge, 119 f n. Arch. f 198; 119 f j. dito f 195; 119
j. Petersb. f 191, 195 alles bij partij; Pruisische per Junij en Juli

ROTTERDAM, 5 Mei. Van Rogge verkocht: 154½ f Wolgast,
144½ f Archangel f 200; 143½ f dito, liggende te Delfshaven f 216
alles bij partij.

SCHIEDAM, 5 Mei. Rogge verkocht: 144½ f Reval f 216
218 f w.; 148½ f Liban f 216 cont. f 218 f w. Garst 133½ f w.
 f 205 f w.; f 206 f m.; 129½ f Liban f 192 cont. f 194 f w.
wijn f 15½; Jenever 21; Amst. proef f 221.

LEYDEN, 5 Mei. Boter 1ste kwal. per $\frac{1}{4}$ vat f 42 a 47, dito
 f 37 a 41, dito per Ned. f 1.05 a 1.17½ en f 0.92 a 1.02½.
LEEUWARDEN, 4 Mei. De aanbiedingen van Tarwe waren
gering en daarvoor goeden kooplust ter verzending tot eene verhoging
van 15 a 20 c.; verkocht 75, 76 f puike f 10, 10, 20; 74, 76 f w.
 f 9.60, 10.10; 72, 75 f ord. en blaauwpuntige f 9.10, 9.60.
in de inlandsche soorten ter cons. ruim vijfhouddend, de buitenl.
geboden, 71, 73 f Inl. f 10.50; 69, 70 f Petersb. f 6.55 a 6.50
74 f Koningsb. f 7.50; en 77 f Deens f 7.60. — *Winterjars* volge-
veil en ter verzending en pelderij met goede vraag, en ruim ver-
zen besteed; 60, 62 f f 6.05.35; 57, 59 f f 5.70, 5.95. — *Haver*
geringe aanvoer tot iets hogere prijzen met goede vraag, ter verzending
gekocht, 47, 48 f puike f 4.60.75; 45, 48 f ord. dito f 4.10.50; 48
korte Voer f 3.80, 4.10; 40, 42 f lange Voer f 3.45, 3.70. — *Boer-*

ANTWERPEN, 5 Mei. *Granen* stil, doch in de prijzen is ge-
andering. Oostzee Rogge f 84 a 84 cont.

AVIGNON, 2 Mei. *Meekrap*. De handel is niet levendig,
de mooie Paluds a 64 fr., doch de eigenaars houden ferm op 65 a 66
de superieure kwaliteiten zijn uiterst schaarsch en onze voorraad
grootendeels uit ordn. ware. Voor Rosés wordt steeds vergee f 58
boden; men houdt voortdurend op 59 a 60 fr.

LONDEN, 4 Mei. *Suiker* vast. W.-I. soorten 3 p. en Mauritius
hooger. Eene lading van 3500 z. gemeen bruin Fernambuc werd toe-
voor eene naburige haven verkocht en voor Petersburg vond eene lading
1380 k. w. Havanna nemers a 39.6. — *Koffij* volkomen prijsh.,
Plantation als native werden de volle prijzen bedongen. — *Thee* vast.
Rijst huteeloo. Eene lading van 800 ton Bassein vond koopers voor
verpoot a 10.6. — *Salpeter*: 4½ f betaald met 43 sh. — Van
vonden 126 z. grootendeels koopers; zilver Honduras 3.6 a 3.7. —
bedrag 28.6 voor puike waar. — *Schotsch IJzer* 52.9. — *Lijnolie* 28 a 28.3
Tolk lager, in loco 55 sh.; Oct. en Dec. 51 sh.

LONDEN, 4 Mei. De graanmarkt was heden buitengewoon
bezocht. De van 11 Maandag overgebleven inl. Tarwe werd wel op
prijs van dien dag gehouden, doch vol geen nemers. Vreemde was
laten en de vorige notering niet

FERNAMBUCQ, 14 April. Suiker: De aanvoren waren minder, en de prijzen voor bruine daalde 200 reis, witten in een doen. Sedert 1 Oct. werden aangebracht 43,466 ton tegen 53,097 dⁿ. in A. Pⁿ. Deze maand zijn verscheept 7,827 ton. — Vrachten: n. Liverpool 15/1. — Koers: 23 1/2 a 26 d.

MONTEVIDEO, 30 Maart. Huiden: van gezouten hebben 2000 st. Matadero 70 rs. bedongen; bovendien zijn ca. 9000 st. verkocht a 85 en 5 a 6000 st. a 90 r. Men vraagt thans 70 r. per 75 wⁿ voor Matadero, en 90 en 92 r. voor Saladero. De verkoopen van gedroogde bestonden uit ca. 32,000 st. van 78 a 83 1/2; gedroogde Paardenhuiden 13 a 14 r.; gezouten dito 19 1/2.

AKYAB, 21 Maart. Rijst: De markt bleef onveranderd, de aanvoren waren echter zeer beperkt, maar er was ook niet veel vraag, en men vreesde dat, zoo de vruchten hoog blijven, de uitvoeren dit seizoen zeer gering zullen zijn. De uitvoeren bedragen nu slechts sedert 1 Juli naar Europa 14,776 ton en de Straits, China en Madras 3765 ton, te zamen 18,541 ton tegen 52,263 ton in 1858/59 en 88,695 ton in 1857/58. De prijzen openen bij het begin van het seizoen vrij hoog, maar daalden sedert op 37 a 41 rs. voor Rijst met 15 a 25 pCt. paddy en 45 voor dito zonder paddy. Het aantal schepen thans in de haven zal niet meer dan 10,500 ton rijst n. Europa laden, aangenomen dat er verder nog 10/m. dⁿ. verscheept zullen worden, zullen de uitvoeren n. Europa dit seizoen wel niet veel meer dan 35 m. ton bedragen. In Nov. verwacht men dat er veel rijst beschikbaar zal zijn, en wel zoo veel meer als voor de vraag benoedigd, dat de prijzen wel moeten dalen. — Vrachten: £ 3.15/- n. Engeland en £ 4.5/- n. het continent, gisteren werd n. Liverpool of Londen £ 3.17/6 besteed.

Fondsen en Beursthijdingen.

LONDEN, Vrijdag 4 Mei. Consols contant 95 1/2 a 1; Dito op tijd 95 1/2 a 1; Brazil. 1824 5 pCt. 100 a 101; Dito 1852 4 1/2 pCt. 91 1/2 a 1; Dito 1858 4 1/2 pCt. 91 1/2 a 1; Buenos Ayres 6 pCt. 84 a 85; Dito Uitg. 24 1/2 a 25; Russen 5 pCt. 108 a 109; Dito 4 1/2 pCt. 97 1/2 a 98 1/2; Dito 1859 3 pCt. 65 1/2 a 1; Mexik. 3 pCt. 21 1/2 a 22; Venez. 3 pCt. 26 1/2 a 1; Dito Uitg. 14 pCt. 13 1/2 a 1; Gren. Werk. 16 1/2 a 1; Dito Uitg. 4 a 1; Grieken 5 a 6; Ecuador Gecons. 12 1/2 a 13; Dito Land-Warr. 3 a 1; Peru 4 1/2 pCt. 92 a 1; Dito 3 pCt. 69 1/2 a 1; Dito Dollar Bonds 4 1/2 pCt. 81 a 82; Dito Urubarr. 4 1/2 pCt. 82 a 83; Holl. 2 1/2 pCt. 66 a 1; Dito 4 pCt. 100 1/2 a 101 1/2; Dito Rijnspr. 5 1/2 a 5 disc.; Spanje 3 pCt. 48 1/2 a 49; Dito 1 1/2 pCt. 38 a 1; Dito Comp. Certif. 4 1/2 a 1; Dito Passive 16 a 1; Portug. 1853 3 pCt. 45 1/2 a 1; Sard. 5 pCt. 86 a 1; Turksche 6 pCt. 77 1/2 a 1; Dito Nieuwe 6 1/2 a 62; Dito 4 pCt. 101 1/2 a 1. — Wissel: Amst. k. z. 1/11. 14 a 1; Dito 3/m. 1/11. 16 1/2 a 1.

De Engelsche fondsen waren iets flauwer ten gevolge van voortgezette verkoopen van Consols om in Indiëse fondsen over te gaan. Ook was er eenige meerdere vraag naar geld. Van vreemde effecten zijn Spaansche 1 1/2 pCts. op nieuw gerezen. Portug. en Brazil. waren zeer vast. Mexik. iets flauwer.

Volgens de officiële prijscourant zijn gedaan: Consols cont. 95 1/2, 1/2, 1/2; Dito op tijd 95 1/2; Oosterr. 81; Brazil. 100; Dito 1852 en 1858 91 1/2; Dito 1860 1/2 pr.; Mexik. 22, 1/2, 21 1/2; Peru 4 1/2 pCts. 92, 1/2; Portug. 45 1/2, 1/2; Russen 108; Dito 4 1/2 pCt. 97 1/2, 98 1/2; Sardinie 85 1/2, 86 1/2; Spanje 48 1/2, 49; Dito 1 1/2 pCt. 38 1/2, 1/2, 38, 1/2, 1/2; Coup. Cert. 4 1/2; Turksche 77, 1/2; Dito Nieuwe 6 1/2, 62 1/2, 61 1/2; Venez. 1 1/2 pCt. 13 1/2; Rijnspr. 9 1/2.

NEUCHÂTEL, Dingsdag 1 Mei. Bij de heden plaats gehad hebbende 5de trekking der Neuchâtel-aandelen a 10 fr., zijn de volgende hoogste prijzen op de daarnavolgende nummers uitgeloot: N°. 67045 35,000 fr., N°. 28,522 en 42,427 ieder 1000 fr., N°. 89737, 24605, 98286, 49946 en 39917 ieder 100 fr.

Scheepstijdingen.

Gepraaid, 22 April, op ... Gezusters, Visser, Amst. n. Philadelphia. — 26 April, op ... Herman de Kuitert, Feynt, v. Banjoewangle n. Amst. — 30 April, op de hoogte van Brighton; Stad Suis, Struyk, Santos n. Hamb. — 3 Mei, op de hoogte Shoreham: Commerce Compagnie, Bruker, v. Batavia n. Middelh. alles wel aan boord. — ... op de hoogte van Arundel: Sara Alida Maria, Stapert, v. Batavia n. Amst.

RIO JANEIRO, 7 April. Het schip Wilhelmina, kap. J. H. Blikkingh, van Rotterdam naar Batavia, is den 14 Maart alhier lek binnen geloopt.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 5 Mei; Phoebe, Stewen, Newc. - Bosphorus, Brody, id. - Scraphine, Morgan, Sunderland. - Jan, Rorland, id.

VLE, 4 Mei; Peter og Laurith, Jurgensen, Pillau. - Eersteling, Coerkamp, Dantzig. - Jan Freesen, de Jong, id. - Terra Nova, Abel, Frederikshald. - Vrouw Elisabeth, Top, Ringenwalde.

HELVOETSLOUIS, 5 Mei; Sarah, Dunn, Newc. - Hope, Jules, id. - Harry, de Vries, Libau. - Wilhelmus, Smuller, id. - Geiser, Richter, Memel. - Moewe, Krause, Koningsb. - Actif, Petersen, id. - 3 Sidskende, Michelsen, id. - Reinbold, Moller, id. - Avance, Gensberg, Stettin.

BRIEL, 5 Mei; Admiral Ver-Huelli, S. Havre. - Fortuna, Aswege, Anclam.

AKYAB, 14 Maart; Concordia, Wessels, Singapore. — 17 Maart; Post, Wiegand, id.

RIO GRANDE, 1 Maart; Herman Albert, Potjewijl, Liverpool. — 12 Maart; Oncko en Johann, Groenenberg, id. Ecliptica, Boomgaard, Cadix. — 20 Maart; Mentor, Petersen, Liverpool. — 28 Maart; Courier, Thomsen, Cadix.

BUENOS-AYRES, 6 Maart; Wilhelmina, Braat, Fernambuck. — 28 Maart; Sliedrecht, v. Wijngaarden v. Rees, Amst.

MONTEVIDEO, 11 Maart; Maria Eliza, Jacobsen, Fernambuck. — 13 Maart; Johanna Louisa, Barelde, Bordeaux. — 14 Maart; Hortense, Dievoort, Cadix.

RIO JANEIRO, 19 Maart; An en Lizzie, Jense, Amst. - Ernst en George, Lange, id. — 29 Maart; Louise en Leonide, Harting, Buenos-Ayres — 4 April; Zr. Ms. stoomschip Cornelis Dirks, luit. t.z. 1ste kl. Koopman, Helvoetsl. laatst van Acera.

FERNAMBUCQ, 9 April; Maria Cornelia, Brinkerink, Triest.

LISSABON, 17 April; Wilhelmina, Koster, Vlaardingen. — 20 April; Albertina, Ledewijk, Amst. - Notaris van Bockeren, Boon, Flensburg I. v. Delfzijl. — 21 April; Alpha, Zijl, Amst. - Jacoba, Lukens, id. - De Maas, Post, Vlaardingen. — 27 April; Vereeniging, van Noord, Vlaard. — 28 April; Verwisseling, van der Weijden, id.

BORDEAUX, 3 Mei; Concordia, s., Rott. - Cito, Nissen Gron.

LONDEN, 4 Mei; Concordia, s., Rott. - Cito, Nissen Gron.

Bij DUNGENESS, 3 Mei; Speculant, van Olst qq., Bat. n. Rott.

Bij NEWHAVEN, 3 Mei; Favourite, Thrift, Liverpool n. Dordt.

PORTSMOUTH, 3 Mei; Energie, Ranisch, Bat. n. Amst., 160 dagen reis, met gebrek aan proviand, enz.

Bij TORBAY, 1 Mei; Zeeploeg, Kramer, Bat. n. Amst.

PLYMOUTH, 2 Mei; Catharina, Charlotte, Eisinga, Swansen n. Hamb.

Bij FALMOUTH, 4 Mei; Euxine, Kidd, Colombo n. Amst.

SCHILLY, 2 Mei; Constance, Siederberg, Bat.

BELFAST, 2 Mei; Coert Cornelius, Klontje, Bayonne.

PARIS, 2 Mei; Thomas Varcoe, Kellow, Dordrecht.

KOPENHAGEN, 29 April; Tweelingen, Middel, St. Davids.

SWINEMUNDE, 3 Mei; Zaanstroom, Visser, Hamb.

UITGEZEELD.

TEXEL, 5 Mei; Aurora, S., Londen. - Hanna Mary, Gerrard, Newc. (Benevens de schepen gisteren per telegraaf gemeld.)

VLE, 3 Mei; Frits en Betsy, Stuut, Liverpool.

HELVOETSLOUIS, 5 Mei; Ceres, Meuldijsk, Buenos-Ayres. - Kronprintsen, Bothen, Londen. - Percévrance, Guerin, Gloucester. - Albatros, S., Liverpool.

Conthead, Me. Lellan, id. - Ivanhoe, S., Leith. - Holyrood, S., id. - Earl Percy, S., Newc. - Alarm, Johnson, Yarmouth. - Henriette, Uffen, Dantzig.

AKYAB, 12 Maart; Marianne, Haesloop, Falmouth.

MAURITIUS, 13 Maart; Beurs v. Rott., Vos, Bat. n. Rott. — 21 Maart; Pieter, Lammerts, id. n. Amst., na volbrachte reparatie.

RIO GRANDE 19 Maart; Adrianus Johannes, Addens, Falmouth.

BUENOS AYROS 26 Feb.; Wilhelmina en Henriette, de Boer, Monte- video. — 3 Maart; Gesina Geertruida, Bontkes, Rott. Groot, Zeewijk Homan, — 5 Maart; Compact, Goede Trouw, de Vries, id. - Marijtte Honig, van Wijk, Knaal. - Sara, Elisabeth, Kuyper, Fernamb. — 22 Maart; Eduard, Brakke Jr.; Monteideo. — 24 Maart; Noord-Holland, Fijn, id. Professor Kaiser, Le- ver, Rott. — 27 Maart; Elisabeth en Maria, Bok, Falmouth.

RIO JANEIRO, 9 April; Udonia, Dinkler, Kanaal.

PORT NAVALO, 27 April; 2 Frères, Leveux, Rott.

LIVERPOOL, 3 Mei; Anachiana, de Jonge, Nerva. — 4 Mei; 2 Gebror- doers, Butter, Nerva.

LONDEN, 3 Mei; Meikelina, van Aswegen, Rott. - Radboud, Ennen, Avont. 4 Mei; 2 Brothers, Loynes, Rott. - Jantina, Lunenberg, Petersburg.

DANTZIG, 1 Mei; Aafke, Fehr, Amst. - Catharina Luitgarda, Bos, id. - Vrouw Martha, Postema, id. - Alida, Harding, id. - Catharina Hendrika, Faber, Dokkam. - Catharina, Jongebloed, Rott.

CARDIFF, 2 Mei; Kortenaar, Glazener Jr., Singapore.

PARR, 3 Mei; William, Welters, Dordrecht.

SMIRNA, 24 April; Bouggiena Lammehiena, Neenhuisen, Falmouth.

TRIEST, 30 April; Anna en Arnoldina, Wijk, Rott.

Rivierberigten.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN:

H. Tolten, Cöln N°. 22, n. Keulen. - J. Dormolen, Patientia n. id. - A. Bau- duint, Urania, n. Manheim. - L. Penning, Azia S., n. id. - T. Proest, Frank- fort N°. 10, n. Frankfort. - H. Meuwten, Niederrhein N°. 5, Dusseldorf en Duisburg. - J. Urmetser, Nicolas, Ludwigshafen, Manheim en Heilbron. - H. Trunkes, Zutriedenheit, Urdingen. - Kirschreiber, Mainz N°. 5 n. Mainz.

ARNHEM, 5 Mei. Rijnhoogte 1 el 9 p. 2 d., gevallen 4 d.
KEULEN, 5 Mei. Aangekomen: R. Wilson met 4312 e. en H. Dem- mer met 5231 e., van Rott. — Rijnhoogte 8 vt. 11 d. Keulsch (8 vt. 8 d. Rijnl.)

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

BREMEN, Vr. Henriette, Klokkoorn: 243 v. Bier, James Barze; 3 p. Tabak, Kaup en Wilde; 2 v. Tabak, C. F. Castanje en Cⁿ; 293 b. Rijst, Order.

ELSENUR, Vr. Trientje, Feldes: 880 t. Raapzaad, C. en J. van Ros- sum en Cⁿ.

DANTZIG, Eersteling, Coerkamp: 3842 sch. Tarwe, G. H. Burges en Zn.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Johanna en Geertruida, Flenz Jz.: 500 b. Koffij, 151 k. Gom Damar, 49 1/2 k. Gom Elastiek, Gebr. Nottelohm; 410 cranj. Suiker, Suermout en Wagner; 2180 b. Rijst, 1993 cranj. Suiker, 3000 b. Bindr., Suermout en Cⁿ; 70 k. Thee, Gebr. van Ulphen; 9 k. Foelie, 75 k. Gom Elastiek, 2 Koffers, 9 Kisten, Order.

MANZANILLA DE CUBA, Buen Jesus, de Mendezona 200 v. Honig, 93 bl. Cederhout, 77 bl. Mahonyhout, 227 b. Tabak, 10 1/2 t. Fustichout, A. Ellerman.

AALBORG, Ornen, Houmark: 900 t. Rogge, Order.

Mr. ISAAC DA COSTA.

Was het jaar 1859 noodlottig voor de beoefenaars van wetenschap en letteren; moest Nederland ook toen vele en zware verliezen lijden, het jaar 1860 schijnt niet gunstiger te zullen zijn; immers reeds in den aan- vang brengt het zware slagen toe. Geen zwaarder echter kon Neerlands letter- wereld treffen dan dien zij den 28sten April ondervond. Toen toch ont- viel haar de man, die als grootstovoor op Nederlandsch Zangboek troonde, de leerling, vriend en gelukkige opvolger van Bilderdijk, de grootste Neder- landsche dichter van den laatsten tijd, Mr. Isaac da Costa. Ofschoon reeds lang te gemoet gezien, trof de mare van zijn overlijden hen diep, die den waardigen man om zijne voortreffelijke hoedanigheden hoogschatten, den uitstekenden dichter om zijn schitterend genie bewonderden. Neerlands muze werd in rouw gedompeld, haar hoogepriester was niet meer!

Het is hier de plaats niet om 's mans verdiensten en deugden nu reeds naar waarde te schetsen, of zijner nagedachtenis behoorlijke hulde te bren- gen; wij willen echter aan zijne talrijke vereerders in den lande een be- knoep levensbericht van den grooten man mededeelen.

Mr. Isaac da Costa werd 14 Januarij 1798 te Amsterdam geboren uit een oud en edel Portugeesch-Israëlitisch geslacht. Zijn vader, Daniel da Costa, een geacht handelsman te dezer stede, was gehuwd met Rebecca Ricardo, eene bloedverwante van den bekenden Britschen staathoudkundige van dien naam. De vader was geen strenge Jood, ofschoon hij aan de gods- dienstige oefeningen en gebruiken der Israëlieten de gevorderde achtung bewees, terwijl de moeder meer neiging had voor het nieuwere meer opgekleurde Judaïsme; welke omstandigheid welligt veel invloed heeft gehad op het gemoed van da Costa. Zijn vader, die het Huis van Oranje met warmte was toegedaan en daarom ook hevig tegen de Fransche omwentel- ing was verbitert, prentte ook hem gelijke gezindheid in.

Reeds vroeg bemerkte da Costa's vader zijne neiging voor de studie en bestemde hem voor de rechtsgeleerdheid. Van het jaar 1806 tot 1811 be- zocht de jeugdige da Costa vlijtig de Latijnsche school. De studie der classici en de staatkundige gebeurtenissen van dien tijd hadden de gave der dichtkunst in zijne ziel doen ontgleejen. De eersteling zijner Holland- sche muze had hij aan zijnen onderwijzer in de Hebreuwsche taal me- dedeeld, die het onder de oogen van Bilderdijk bragt met wien hij be- vriend was, en deze vond daarin iets goeds. Er bestond te dien tijde te Amsterdam een genootschap van eenige beschaafde en begaafde Israëlieten, die zich toelegden op de beoefening van algemeene en vaderlandsche geschiedenis en letterkunde; het genootschap heette tot Nut en Beschaving. In hunnen ijver om alles te baat te nemen wat hunne vorming op het gebied van wetenschap en letteren kon bevorderen, waren de leden op het denkbeeld gekomen om het eeredidmaatschap aan beroemde landgenooten op te dra- gen, en onder deze ook aan Bilderdijk. De straks genoemde onderwijzer der Hebreuwsche taal was lid van dat genootschap en had in die hoeda- nigheid aan Neerlands grooten dichter de eerste dichtelijke voortbreng- selen van den aankomenden jongeling mededeeld. Kort daarop vroeg hij aan da Costa of hij niet gaarne met den grooten man kennis wilde maken; want dat hij hem dan aan Bilderdijk wilde voorstellen. Het antwoord was toe- stemmend. Weenige dagen later werd dat bezoek aan Bilderdijk gebragt en dit bleef bij da Costa onuitwischaar in het geheugen gegrift. Het had op zijn ge- heele volgende leven een beslissenden invloed. Hij maakte herhaaldelijk ge- bruik van de uitnodiging om het bezoek te hervatten en later belaste Bilderdijk zich, op verzoek van den waardigen vader van da Costa, daar- toe door een Leydschen Hoogleraar aangespoord, met zijne geregelde op- leiding in onderscheiden vakken. Da Costa hoorde ook met bijzondere vrucht de voordrachten over oudheid en letterkunde van den Hoogleraar David Jacob van Lennep, wien hij steeds de meeste vereering bleef toe- dragen. Het hoofdpunt van het onderwijs, dat da Costa van Bilderdijk ont- voot, was de studie van het Romeinsche recht, bepaaldelijk de uit- legging en bearbeiding der pandecten, waarbij later ook kwamen gesprek- ken over vele zaken als recht, taal, poëzij, geschiedenis en philosophie. Zoo werd langzamerhand de omgang vertrouwelijk en da Costa als ware het een kind en vriend des huizes. Deze omgang werd voortgezet toen in 1817 Bilderdijk zijne woonplaats naar Leyden overbragt, verwaarts da Costa eenige maanden vroeger hem, ter voltooiing zijner studien, was voor- afgegaan. Die omgang had vooral ook invloed op de staatkundige en gods- dienstige begrippen van da Costa en reeds in October 1820 was zijne beke- ding in de letters, den 21 Juni 1831, na verdediging van een Specimen exhibens positiones quasdam ad philosophiam theoreticam pertinentes.

In 1820 was da Costa verloofd met zijne volle nicht, Jonkvrouwe Hanna Belmonte, die in een Christelijk instituut was opgevoed en ook aan het Christelijke onderwijs had deelgenomen. Den 1den Juli 1831 werden zij in den echt verbonden, en den 20sten October 1822 gingen beide echt- genooten tot het Christendom over, en werden te Leiden, te gelijk met Dr. A. Capadose, de boezemvriend van da Costa, gedoopt.

Reeds toen had da Costa zich als dichter een naam verworven, zijn roem nam steeds toe, en weldra stond hij aangeschreven onder hen, die de eerste plaats op den Nederlandschen Heelion bekleedden.

Na den dood van Bilderdijk, in 1831, was voorzeker hij het, die het meest waardig was om zijn innigen vriend en leermeester als dichtervorst op te volgen.

Het onderrigt van en de omgang met Bilderdijk deden hem diens staatkun- dige en godsdienstige gevoelens omhelzen; hij was en bleef daaraan getrouw tot aan het einde zijns levens. Het is hier niet de plaats om in eene beoor- deeling daarvan te treden. Sommigen mogen het betreuen dat hij in dit opzigt zijn leermeester te getrouw navolgde, maar zijne standvastigheid in de eenmaal aangenomen beginselen, voortgesproken uit ware overtuig- ing, verwierwen elks achting, ook die van hen, welke zijne meening niet deelden.

In de aangenomen rigting bleef hij ijverig werkzaam. Wij willen niet onderzoeken in hoever hem dit in zijne maatschappelijke loopbaan nadeel heeft toegebracht, maar huidigegen daarbij den man, die het aangenomen beginsel standvastig bleef volhouden, daarvoor streed en leed.

Zijn staatkundige meening vordelidde hij in vele geschriften en in zijne zoegenamde politieke gedichten; zijne godsdienstige gevoelens deelde hij mede in zijne vele werken van theologischen aard en in zijne wintervoor- lezingen. In de laatste jaren was hij doent en medebestuurder aan het Seminarium der Vrije Schotsche kerk, en wist zich de gelegenheid en achting zijner kweekelingen in de hoogste mate te verwerven. In het laatste jaar zijn levens; en ofschoon reeds naar het lichamen verzwakt, bleek zijn geest nog even krachtig en even vurig te zijn, getuige daarvan zijn voortreffelijk dichtstuk de *Slag van Nieuwpoort*, zijn zwanenzang, hetwelk onder zijne uitnemendste meesterstukken mag worden gerang- schikt, en dat wij in eene der bijeenkomsten van de Holl. Maatsch. van fraaije letteren en wetenschappen te dezer stede met de hem eigene keurige wijze hoorden voordragen. Ook toen mogt het hem gelukken, nog kort voor het nitharsten der ziekte, welke hem op de sponde strekte van welke hij niet weder zou opstaan, het werk te voltoojen: *De Mensch en de Dichter*, waardoor hij aan den hem zoo dierbaren Bilderdijk een onvergankelijk gedenkteeken opstigde.

In den laatsten tijd was da Costa's gezondheid aanmerkelijk verzwakt, tot dat eindelijk eene smartelijke ziekte hem aantaste en, na vele maanden lijdens, aan deze aarde ontrok.

Groot was de deelneming in het gansche land, op het bericht dat de man op wiens genie Nederland trotsch was, wiens edel karakter door elkeen erkend en naar waarde geschat werd, niet meer tot de levenden behoorde. Hij ontsiep kalm en zacht den 28 April 1860, des avonds ten 9 1/2 ure, in 62jarigen ouderdom.

Hoe groot de deelneming was van stad- en landgenoot bleek den 3 Mei, toen het stofelijk overschot van da Costa ten grave werd gebragt. Vrienden en vereerders, van heinde en verre zamengekomen, bragten hem de laatste hulde toe, en treffend waren de toespraken bij zijn grafgehouden. De eerste die daarbij het woord voerde, was Dr. A. Capadose, uit 's Hage, die hem schetste als de bezielde dichter, het verheven genie, den echt wetenschappelijken man, den moedigen en volhardenden strijder voor de waarheid; die de voortreffelijkheid van zijn karakter, waarvan de grond trede liefde was, schetste; vooral was treffend het oogenblik toen hij, den zoon toesprekende, hem toevoegde: "Abraham da Costa, gij draagt een naam, bemind en geëerd bij wie God lief hebben en die zelfs bij de tegen- standers onbezoodeld en onbezmet is gebleven. Blijf dien in eere dragen

en boven al bedenk steeds, dat gij een voorregt hebt boven duizende zulk een vader gehad te hebben. Levendig zweve zij voorbeeld u stee voor den geest en zij het uw toelag, uwe ernstige poging steeds meer u meer uwe weenede moeder tot een waren troost te zijn, door de voesta- pen van uw onvergetelijken vader te drukken." Diep was de aandoen- der aanwezig, toen hij vervolgens: "Voor mij is het verlies onuitspr- kelijk groot. Ach! die zijn levensweg kennen, zullen mij verstaan, als betuig verloren te hebben een vriend en broeder zoo als ik er geen twee heb op de wereld. Eerst te zamen speelmanen, weldra te zamen akademi- vrienden, te zamen verbanden aan onzen onvergetelijken Bilderdijk, zamen aan de voeten van Jezus gebragt, te zamen in Gods huis gekniel- om het merk- en veldteken van Christus aan ons voorhoofd te ontvangen Ziet wat al teedere banden snoerden onze harten aan elkaar. Nu kunt g bevelen, wat mijn ziele verliest, nu ik voor het geopend graf van mijn- da Costa sta." Hij besloot zijne treffende toespraak met de volgende re- len van den diep betrouden dichter:

Hij viel neer, en hij slaapt, en zijn glorie heeft uit;
Maar hij zal, ja hij zal weer ontwakten,
Op de daavrnde klank van 't hazinend geluid,
Die den kerker der dooden zal slaken!

Nee, de vriendschap die hier onze harten verbond
In den naam van den God onzer vaderen,
Zinkt niet weg in den schoot van den gapenden grond,
Die onze asch in zijn nacht zal vergaderen!

Daarna vatte de burgemeester der hoofdstad, Mr. J. Messcherh de Vollenhoven, het woord op en bragt in de volgende bewoordingen hulde aan de verdienste van da Costa jegens vaderland, staat en stad:

"Verwacht bij dezen grafkuil niet van mij eene lofredde op da Costa. Hij voegt geen andere lof dan deze: Hij heeft getrouw zijnen Heer gediens! Straks zal deze leemte worden aangevuld, maar hoe zal de ruimte, die hier in ons midden ontstaat, hoe zal deze hier worden aangevuld?"

En toch hebben wij behoefte aan krachtige mannen als hij, groot voer- ons vaderland, voor ons geëerbiedigd stamhuis, voor de stad onzer inwoners. Wij hebben behoefte, vooral in onzen tijd, aan krachtige mannen, die ons herinneren aan de vroegere deugden van ons vaderland.

Wij hebben behoefte aan mannen, die magtig als hij, het volk de nauwen band aantoonen, die er bestaat tusschen ons vorstenhuis en ons. Wij hebben behoefte aan hen, die met kracht de waarheid voorstaan en verkondigen, en daarvan zich door niets laten afschrikken.

En hoe zal dan zijne plaats worden vervuld? Aan weinigen zijn die talenten gegeven, die hem door God waren ge- schonken. Maar toch, wij allen zijn tot hetzelfde geroepen. Met die talen- ten, die ons gegeven zijn, moeten wij doen datgene, wat da Costa deed. Daar, waar wij geroepen zijn de waarheid te verkondigen, moeten wij d verklaren met onbezweken trouw. Ook wij zijn geroepen het volk, waarv- wij een deel uitmaken, te wijzen op de godsvrucht onzer voorvaders, die hier en elders te doen berleven en bevorderen.

Dat dit de vrucht zij van ons zamenzijn op deze plaats; dat dit de vrucht zij van dit plechtig oogenblik.

Mannen broeders! vereenigt u onder opzien naar boven om datgene n doen, wat da Costa gedaan heeft, dan zal ook ons uiteinde zijn in de v Heere, op den dag, wanneer hij ons zal roepen."

Nu voerde Mr. J. W. van Leen, mede-bestuurder en mede-onderwijz- van het seminarium der vrije Schotsche kerk het woord en schetste de ve- diensten van den overledenen jegens die instelling. Hij zeide onder anderen: Indien die inrigting iets goeds heeft ten uitvoer gebragt, vraagt dan die leerlingen, die zich als Evangeliedieners of zendingelingen op de verscheid- lende deelen der aarde tot taak hebben gesteld vele zielen tot Christus- brengen; vraagt het hun, wien zij hunne opleiding verschuldigd zijn v- wiens magtige persoonlijkheid hen tot liefde aanvuurde? Allen zullen z- betuigen: da Costa zijn zij het verschuldigd.

Vraagt het den leerlingen, die den treurigen pligt hebben vervuld het- lijk naar zijne laatste rustplaats te voeren, die niet slechts zijne lessot- volgden, maar wiens vurige voordragt hen gedurig aanspoorde; vraagt hi- hun, welken invloed da Costa op hunne zielen uitoefende!

Vraagt het den jongelingen, die door hem opgeleid werden, hoe hij h- op het harte droeg, hoe hij in moeilijke oogenblikken op de vleugelen velt- zijn genie hen schraagde en ondersteunde, zijne geloofskracht uitstortte e- anderen, en ons staande zocht te houden, waar wij ook dreigden te ber- zwijken....

Ik weet niet of het u gaat als mij, maar telkens is het als hoor ik di- woorden van David over Abner uitgesproken: "Deze dagen is een vor- een groote in Israël gevallen."

Ja, een vorst in den geest van Israël, uit Israël naar den vleesche, en- vorst met uitstekende gaven en talenten, een vorst in onverwrikte over- tuiging vasthoudende aan het geloof van den Heiland, hetwelk hij niet lijd- varen en waardoor hij alles vermoegt.

En ons die overblijven, om ons vast te houden aan het geloof, waarhi- hij ons versterkt heeft, wat staat ons te doen?

Ons blijft over waarheid en rechtvaardigheid te betrachten, zoo als hij h- deed, en dan ook zal ons einde zoo kalm en rustig zijn als het zijne!"

In de vierde plaats trad de Heer Mr. G. Groen van Prinsteren op v- deze bragt aldus hulde aan da Costa's nagedachtenis:

Vrienden en Hoogschatters van da Costa! Vergunt mij, na al hetge- uwe aandacht reeds wegdroeg, een enkel woord; mij, die dertig jaren b- hoorde onder de vrienden van da Costa.

Ook ik zal, voor zijn geopend graf staande, over zijne schitterende g- ven niet spreken.

Ik breng hier enkel hulde aan de waarheid van zijn karakter, gelijkt die, hoe ook in hem ontkend en miskend, zich vertoonde.

Van de waarheid was da Costa de strijder, de belijder, de lijder.

Da Costa was van zijne overtuiging de martelaar, en dit is het noo- wendig gevolg, indien in den persoon het beginsel wordt aangerand; da- voert overtuiging tot martelaarschap.

Da Costa's gansche leven wordt door eene hoofdgedachte gekenschetst, die alles bezielt.

Van het eerste oogenblik af in 1823 toen hij is opgetreden, tot zijn- laatste voortbrengselen in 1859, beheerschte dit denkbeeld zijn leven: zij- len tot den Heere te brengen.

Al zijne gaven, al zijne uitnemende gaven verkregen hooger wijding g- zalving door zijn geloof en zijne liefde.

Een edelmoedig karakter had da Costa. Als er van zielenaedel sprak- is, dan had da Costa eene edele ziel, eene ridderlijke ziel, eene konin- lijke ziel; eene ziel, waarvan men den geloofsijver en de naauwgezetheit erkent, waar het menselijke werkzaamheid betrof; doch miskent, wa- naar zij, gelijk hier, in hogere steren te huis behoort.

Die verheven geest is het kenmerk zijner grootheid, maar hij ging g- paard met een liefelovel hart.

Grootheid, onbekrompenheid van hart, dat was het karakteristieke v- da Costa's voortreffelijkheid; liefde, gegrond op het Evangelie, en zie- geheel oplossende in Hem, die ons het eerst en bij uitnemendheid he- lief gehad.

Met weemoed, diepen weemoed, sta ik hier en treur bij dit geopend gra- Maar laten wij niet vergeten, hoeveel reelen van dankbaarheid wij h- ben. Immers, indien da Costa op vijf-en-twintigjarigen, op dertigjarig- ouderdom ons ontvallen ware, dan hadden wij oneindig meer verloren! v- Nu hebben wij stof tot dankbaarheid, nu die man in al zijne voort- treffelijkheid twee en zestig jaren mogt bereiken, jaar op jaar ons met v- vruchten van zijnen onuitputtelijken geest verbaasde, en onvermoed zij

ok thans klinkt het troostwoord: de Heere heeft gegeven de Heere heeft genomen, Zijn naam zij geloofd!

De landgenooten van onzen da Costa hebben een woord gesproken ter vereering van hem, wiens stoffelijk overschot wij in plegtige stilte begraven, maar wiens geest ons steeds bijlijft.

Maar mij is het spreken pligt. Ik ben aan dezen man meer verschuldigd, dan aan enig mensch hier op aarde.

Buste het stof van da Costa; laat ons trachten hem na te volgen in jver, liefde en verdraagzaamheid.

Dan, mogen al de gaven verschillen, waarmede hij arbeide en die wij aanwenden, dan zullen ook wij eene goede herinnering achterlaten.

Da Costa heeft zijne taak volbragt. Hij is ingegaan in de heerlijkheid van den Zaligmaker. Moge ook dat ons deel zijn.

De Heer Eggenstein bragt nu namens zijne medeleerlingen van het Schotsche seminarie op diep gevoelde en treffende wijze hulde en dankzegging aan den hun ontnomen meester voor zijn onvergetelijk onderrigt en opwekkend voorbeeld. De woorden door dezen Heer gesproken waren voorzeker de schoonste hulde aan de laatste werkzaamheid van da Costa en aan de voortreffelijke hoedanigheden van zijn hart en geest.

De laatste Spr. was Dr. J. J. van Oosterzee uit Rotterdam, die zich aldus uitte:

Welk eene moeilijkheid, om op deze plaats te schetsen den vriend en broeder, die ons is ontvallen, hier in de woonstede Gods, tegenover de woonstede des doods!

Wel valt het scheiden zwaar van deze groeve, die het stof bevat van een man, zoo groot en zoo goed, zoo kinderlijk goed, als er zelden een geleefd heeft, die als Boanerges donderen, als Barnabas vertederen kon!

Dit stof moge getuigen van waarheid en ridderlijkheid voor God; van een gemoed, dat nooit anders dan met ridderlijke wapens streed; het stof van hem, dat even als het kostbare goud gelouterd, gelouterd tot zeven malen toe, eindelijk rust geniet in den Heere!

Wel valt het scheiden zwaar van deze groeve, die het stof bedekt van hem, even groot misschien door zijn zieligheden als door zijn stof gaven.

Zoo veel, zoo onbeschrijfelijk veel gaat in hem ten grave!

Wat ligt er niet al in deze enge ruimte?

Doch hij is hier niet, maar bij den Heere, dien hij aanschouwt in al Zijne heerlijkheid!

Welk eene sabbath moet het voor hem geweest zijn, toen hij, Christen uit Israël, op de grenscheiding van den Christelijken en Israëlitischen uitdaging in de ruste van den Heere, en afgelost werd uit den strijd, maanden lang door hem gestreden, dien wij medelijdend gadesloegen niet wetende wat wij voor hem zouden bidden en hopen!

En nu, ons voegt te zwijgen.

Veel laten wij achter, maar ook veel nemen wij mede van deze groeve. Wie hem gekend heeft, den grooten da Costa, zal de overtuiging hebben bekomen: zóó te sterven, moet waarheid zijn!

Die hoop wil ik hier uitspreken, die hij zelf heeft ontboezemd in dit lieflijk lied:

Uwe dooden gaan ontwaken, met gejuich van dank en lof!
Danw, als Eden eens besproeide, zal beregenen hun stof!
Waar is dan, o Dood! uw prikkel! Waar, o Helle! uw overmacht?

Aan het Lam dat overmocht heeft
Dat verlossingen gewrocht heeft,
Dat ons met zijn bloed gekocht heeft.

Zij aanbidding, lof en eere tot in eeuwigheid gebracht!"

Daarna rigtte Da Hasebroek, daar de zoon van den overledene door zijne aandoening daartoe niet in staat was, eenige woorden van dank tot de aanwezigen voor de blijken van deelneming en besloot de plegtigheid, waarna de 73ste palm door de aanwezigen werd aangegeven, en het stoffelijk overschot van Neerland's onvergaten dichter in den schoot der aarde nederdaalde om, na den langen strijd, te rusten. Vrede zij zijner asche!

Heeft het bij ons en voorzeker ook bij velen met ons eene onaangename zwaartewording verwekt, dat aan de hulde aan da Costa, bij zijn grafgebragt, eene meer bepaalde kerkelijke kleur is gegeven, zoo was het ons een genoegen te vernemen, dat alleen onwillkeurige omstandigheden de Nederlandse letterkundigen hebben belet om ook een lijkkrans naar te leggen op het graf van Neerland's grooten dichter, en dat de redactie van *de meest geachte tijdschriften* een adres tot den Koning heeft gerigt, opdat van wege de Regering aan de nagelaten betrekkingen van den Dichter worde gegeven een blijk van de erkenning, welke het vaderland aan de verdiensten aan den grooten da Costa is verschuldigd.

Uit zijn huwelijk met Jonkvrouw Hanna Belmonte laat Da Costa een zoon, Mr. A. da Costa, en twee dochters na, die met de waardige moeder den dierbaren overledene betreuen.

Bevreemd is het, dat bij 's mans erkende verdiensten en groot talent *retrekkelijk* slechts weinig geleerde genootschappen aan da Costa het lidmaatschap hebben aangeboden. Hij werd benoemd tot lid der Maatschappij van Nederlandse Letterkunde te Leyden, van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap, eeredid der Hollandsche Maatschappij van fraaije Letteren en Wetenschappen te Amsterdam, en lid der derde klasse van het voormalig Koninklijk Nederlandsch Instituut, dat hij tot den laatsten stond van zijn bestaan met leeuwenmoed, maar te vergeefs verdedigde. Toen later het instituut vervangen werd door eene academie van wetenschappen en daaraan later ook eene afdeling voor geschied- en letterkunde werd toegevoegd, had men terecht kunnen verwachten, dat aan da Costa daarin een zetel zou zijn aangeboden; maar tot veler verwondering bleef hij daarin als ware het gebannen.

Koning Willem II benoemde den 1sten Januarij 1843 Da Costa tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw. Da Costa had den ridderlijken vorst innig lief, en ook deze verkeerde met den grooten dichter op vertrouwlijken voet. Toen de hem dierbare vorst den 17den Maart 1849 overleden was, herdacht hij diens dood in het aandoenlijk vers: *Rouw en Trouw*, geplaatst in het *Algemeen Handelsblad*.

Wij willen deze zeer beknopte en naar onzen wensch tot onvolledige schets besluiten met eene vermelding van 's mans belangrijkste werken, daar de opsomming van al zijne voortbrengselen te uitvoerig zou zijn:

- POËZY.
1. De Perzen en Prometheus, van Eschylus vertaald, uit het Grieksch; 1816 en 1818.
  2. Poëzy, 2 deelen, 1821 en 1822.
  3. Hymne: *God met ons*, 1826.
  4. Feestliederen, 1828.
  5. Vijf en twintig jaren, 1840.
- De reeks bekend als *Politieke Poëzy*, waaronder: Aan Nederland, 1844; de Wachter, 1847; 1648 en 1848, 1848; de Chaos en het licht, 1850, enz. enz.
6. *Hagar*, in de Bijbelsche Vrouwen, 1852.
  7. De Slag van Nieuwpoort, 1859.

- PROZA.
1. Bezwaren tegen den geest der Eeuw, 1823.
  2. Karakter van Prins Maurits en Regtspleging van Oldenbarneveldt, 1824, 1825.
  3. Reeks van Theologische werken: a. Over de eenheid en overeenstemming der Evangelien, 2 dln. 1840; b. Over de waarheid en waardij van het Oude Testament, 1843; c. Paulus, eene Schriftbeschuiving, 1846; d. Beschouwing over het Evangelie van Lucas, 1856; e. De Apostel Johannes en zijne Schriften; f. Beschouwing over de Handelingen der Apostelen, 1856—1859 (half voltooid).
  4. Israël en de Volken, 1849, (vertaald in het Engelsch en Hoogduitsch).
  5. *Bilderlijk's Epos*, met Inleiding, Aanteekeningen en Verhandelingen, 1847.
  6. *Bilderlijk* herdacht, 1856.
  7. Uitgave van *Bilderlijks* complete Dichtwerken, met het deel getiteld: *De Mensch en de Dichter*, 1855—1859
- Voorts een aantal Brochures, Strijdschriften en Artikelen in de *Nederlandsche Stemmen*, de *Nederlander* en de *Heraut*.

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan de Redacte van het Algemeen Handelsblad.

Daar het artikel, betreffende den oorsprong van het huis van Savoye, opgenomen in het *Handelsblad* N°. 8819, eene dwaling bevat, welke, wel s waar in vroegere tijden als eene waarheid werd beschouwd, doch later door Moreri en andere geleerden tegensproken is geworden, zoo voel ik mij genoopt dit artikel door het volgende te wederleggen. Dewijl echter de afkomst van het thans bestaande huis van Savoye in een zeer nauw verband staat met het hertogdom Bourgondie, zullen wij vooreerst dit rijk nagaan, tot zijne ineenemeling met Savoye.

De Bourgondiers, een Wandaalsche volksstam, waren sedert aloude tijden een groot en sterk menschenras. Hunne lichaamsgestalte overtrof die van alle volken, welke Gallie overstroomden; zij waren zeer krijgshaftig, daarom besloot Keizer Valentianus, volgens Ammien Marcellin, hen tegen de Germanen te gebruiken. Hunne Koningen waren eerst verkiesbaar; hun gezag duurde niet langer dan hun krijgsgeluk. Zij werden afgezet wanneer zij eenen veldslag verloren hadden, wanneer zij niet geslaagd waren in de eene of andere onderneming of als de gebeurtenissen niet aan hunne verwachting beantwoordden. Zij werden niet beter behandeld wanneer de oogst slecht was of het land door de pest of andere besmettelijke ziekten verwoest werd. Zij hadden verscheidene koningen, welker waardigheid Hendin genoemd werd. Volgens Sigebert, onderwierpen zij zich in den jare 434 aan eenen enkelen koning en gingen over tot het Christendom.

De Bourgondiers vestigden zich langs den Rijn, in de landstreek later de Paltz genaamd. In het jaar 404 of 408 trokken zij, onder bevel van Komag Gundisele, den Rijn over, en vestigden zich in den Elzas, Franche Comté en Zwitserland. Koning Gundicaire strekte zijne veroveringen

verder uit tot de Rhône en de Saone en onderwierp Dauphiné, Savoye en Provence, welke landen hem door den patriër Achus in 499 werden afgestaan. Dit rijk bleef bestaan tot dat Sigismund, laatste Koning der Bourgondiers, door Chlodimir, Koning van Orleans en zoon van Clovis I, overwonnen werd, die hem in zijne hoofdstad met zijne vrouw en kinderen in eene put liet werpen, terwijl Clotarius en Childibert I, broeders van Chlodimir, Godmar, broeder van Sigismund, op de vlugt gedreven hadden, waardoor dit rijk in dat van Frankrijk opgelost werd en Savoye in het lot van Bourgondie deelende 340 jaren aan het Fransche huis onderworpen bleef, (zie Moreri deel I, p. 481 en 482).

Toen het Carolingische Huis zich langzamerhand begon te ontzenuwen, en na den dood van Karel den onnoozele al spoedig opgelost werd, ontstonden er twee rijken van Bourgondie; het eene Bourgondie Cisjurane of wel Arles of Provence genaamd in den jare 879; het andere Bourgondie Transjurane bevattende Savoye, Waadland, Zwitserland, Maurienne, enz., in den jare 888, dus negen jaren later dan dat van Bourgondie Cisjurane. Moreri d. I, p. 482.

Rodolph I, zoon van Conrad II graaf van Parijs, en door de mannelijke lijn afkomstig uit het oude huis van Zwaben, vormde in den jare 888 een klein koninkrijk in de Alpen, tusschen Frankrijk en Italië, en liet zich kroonen in de vermaarde abdij van St. Maurice te Chablais. Dit huis breidde zich allengskens uit, niettegenstaande de pogingen der Fransche Koningen en den Keizer van Duitschland Karel den dikke, totdat hetzelfde uitstierf met den dood van Rodolph III, die zijn rijk reeds bij zijn leven aan St. Hendrik II Keizer van Duitschland had gegeven en na deszelfs dood, die in het jaar 1024 voorviel, het vermaakte aan Conrad II uit het Fransche huis, Keizer van Duitschland, welke gehuwd was met Gisle, dochter van Herman van Zwaben en Gerberge van Bourgondie, zijne nicht. Dit heeft wellicht doen vermoeden, dat het thans regerende huis van Savoye van Duitsche afkomst is. Dit is echter het geval niet. Rodolph II had van Hugues, Koning van Provence, het rijk van Cisjurane verkregen. Deze Hugues had zijnen neef, Charles Constantin, voormalige Koning van Provence, van den troon verdreven, en om in het gerust bezit van het pas door hem veroverde Italië te kunnen blijven, deze landen aan hem door eene transactie, gesloten in den jare 928, afgestaan. Karel Constantijn, hierdoor tot den eenvoudigen adelstand terug gebragt, nam de wijk in zijne voorvaderlijke bezittingen van du Puy Boson, alwaar hij verscheidene kinderen verwekte, welke in de jaren 1020 of 1024, gebruik makende van de verwikkelingen, waarin de Keizers van Duitschland met de Pausen geraakten, die daardoor niet in staat waren de beroeringen, welke dit rijk verseuerden, te dempen, zich weder vergrootten met het toen verbrokkelde Bourgondische rijk. Zij maakten zich aldus meester van Savoye, hetwelk aan hunne afstammelingen verbleef. Lang heeft men gedacht, dat Berold van Saxe de eerste graaf van Savoye is geweest; later heeft men evenwel het bestaan van dezen Berold betwijfeld, tot dat de Heer Bouchet, uit documenten gevonden in het archief van de abdij van Clugny, bewezen heeft dat Humbert, die in Savoye regeerde, in het jaar 1020 of 1225 een kleinzoon van van Louis Boson, Keizer van Duitschland, zoon van Boson, eersten Koning van Provence of Bourgondie Cisjurane, welke Humbert een zoon was van Karel, Constantijn. (Moreri d. III p. 183.)

Ten einde een volledig overzicht te geven van het stamhuis van Savoye, wordt hier de nevensgaande tabel bijgevoegd.

P. J. Bn. DE GIRARD VAN COEHOORN, oud luit. ter zee.	
Pepin van Herstal † 714, stamvader van het Karolingische huis.	Childebrand, hertog van Bourgondie.
	Theoderic, hertog van Bourgondie, Nebulon, stamvader van graaf van Autun. Hugues Capet.
Dagobert of Uido (Guy) of Boson.	St. Guillaume graaf v. Toulouse, Prins van Oranje.
Buves, Bevues of Bouvon, graaf van Ardennes.	
Boson, Koning van Bourgondie Cisjurane.	
Louis Boson, Koning v. Provence of Bourgondie Cisjurane, gekroond als Keizer v. Duitschland, door Paus Etienne (Steven) VII in den jare 900 of 901 † 938.	
Charles Constantijn, door Hugues van den troon gedreven.	
Humbert aux blanches mains, graaf van Savoye, † 1048.	Guy, stamvader v. h. huis PuyMontbrun in Languedoc en du Puy Rochefort, in Dauphiné.
Odon † 1060, gehuwd met Adèle de Suse, erfgename v. een gedeelte van Piemont.	

CONCERT- EN TOONEELNIEUWS.

AMSTERDAM, Zondag 6 Mei.

STADS SCHOUWBURG. Maandag jl. kon de aangekondigde tweede voorstelling van het toneelspel: *De Gemalin van den Grijsaard*, wegens ongesteldheid van Mw. Coenen van Ollefen, niet plaats hebben. In stede daarvan werd het toneelspel *Martijn, de Kruijer* opgevoerd. Ook nu weder ontving de Heer Vink (Martijn) de onduubdelzinnigste blijken van bijval voor de uitmuntende wijze waarop hij de titelrol vervulde. Ook de Hll. Kistemaker, Wijnstok en Vos en de Dames Stoetz, Huijters-Rosenvelt en Picini kweten zich loffelijk. Bij de opvoering van *de Gemalin van den Grijsaard*, welke Woensdag jl. heeft plaats gehad, was het inzonderheid Mw. Coenen-van Ollefen, die zich door de vervulling der titelrol onderscheidde; zij werd uitmuntend ter zijde gestaan door Mw. van Ollefen-da Silva en de Heeren Roobol en Wijnstok.

In het ballet-arlequinade vinden de Heeren Berkman en Varangot bij voortdurend gelegenheid, proeven hunner talenten te geven, terwijl de Heer Friant en de Dames Garberoglio en Beyerlé zich beijeren om het geheel op te luisteren. Ook het corps de ballet kwijt zich bij uitstek verdienstelijk. Voor het einde van het speelsaizoen zullen verscheidene stukken, die in den loop des jaars hier nog niet zijn opgevoerd, ten toneele gebragt worden; in het drama *Ruy-Blaz*, van Victor Hugo, dat Zaterdag aans. wordt gegeven, zal de Heer Kistemaker als Ruy-Blaz en Mw. Coenen-van Ollefen als dona Maria de Neubourg, Koningin van Spanje, optreden. Bovendien zijn in studie: *De Luisteraar*, *Narcis*, een *Kijpke achter de Schermen*, enz.

De drie afscheids-voorstellingen van het Italiaansche opera-gezelschap in den loop dezer week, bestonden in eene herhaling der opera: *la Traviata* van Verdi, en telkenmale mogt de uitvoering de goedkeuring van het publiek verwerven. Donderdag jl. werd na de opvoering van *la Traviata* de hymne ten gehore gebragt, welke ter gelegenheid van het bezoek van Hll. MM. aan den schouwburg in het begin der vorige maand werd gezongen; de voorstelling van gisteren avond (bepaaldelijk de laatste), was het waardige besluit der werkzaamheden van het Italiaansche opera-gezelschap hier ter stede; de verschillende zangers spanden al hunne krachten in om deze laatste voorstelling luisterrijk te doen zijn, en vormden eene geheel dat, wat juistheid en geacheveerdheid betreft, weinig te wenschen overliet. Aan Mw. L. Ponti, en de Heeren Daniëli en Marra vielen ook nu weder de blijken van goedkeuring van het publiek ten deel; onder overdoovend handgeklap werden zij na het laatste bedrijf teruggeroepen. Daarna zong Mei. Isabella Inchi, met de haar eigene bevalligheid, de cavatine uit *Il Barbiere di Siviglia*, van Rossini, welk air zij zoozeer tot algemeen genoegen voordroeg, dat het in geestdrift geraakte publiek, de lieflijke zangers herhaalde malen terugriep. Ten slotte zongen Mw. L. Ponti, benevens de Heeren Daniëli en Biacchi met uitstekenden uitslag een Aria uit de opera *I Lombardi van Verdi*, dat het publiek, waarvan een vrij groot deel de Verdische muziek nog al genegen schijnt, bij uitstek beviel. Tot tweemaal toe werden de drie artiesten met luide toejuichingen teruggeroepen. Wij kunnen niet nalaten ook onzen stadgenoot den Heer W. A. Siedler hulde te brengen voor de verdienstelijke wijze, waarop hij de viool-solo in de introductie van dit trio heeft voortgedragen. Naar wij vernemen, zal de Heer Caucci in een volgend seizoen hier terugkeren; de voornaamste en meest geliefde sjetten van het gezelschap zijn voor het a. s. jaar wederom geengageerd; enige luuner, die zich minder in den bijval van het publiek hebben te verheugen gehad, zullen door andere worden vervangen.

SCHOUWBURG FRASCATI. De voorstelling der vereenigde toneelisten, onder directie van den Heer J. Ed. de Vries, zijn Maandag jl. op luisterrijke wijze gesloten, met de opvoering van het *Parabelnoer, of Knecht, Dienaar en Heer*, drama in 3 act., door den schrijver van *Laurierboom en Bedelstaf*, *Domme Steven*, enz. De talrijke belangwekkende passages, die in dit overigens reeds bekende stuk voorkomen en waarvan enkele zich tot het hoog dramatische verheffen, gaven aan de verdienstelijke leden van dit gezelschap gelegenheid hunnen talenten op het schitterendst te doen blinken, zoodat deze opvoering de kroon heeft gezet op het vele schoone, dat de Heer de Vries in het afgehoopen jaar, met ongelooftelijke inspanning en worstelende tegen talloze moeilijkheden, heeft weten daar

te stellen. De herinnering aan de schoone uren doorgebragt in de zaal Frascati, die in den winter van het jaar 1859—60 in een tempel der kunst herschapen werd, zal niet zoo ligt uit het geheugen der bezoekers gewischt worden. Wat de opvoering van het drama *Parabelnoer, of Knecht, Dienaar en Heer* betreft, ook ditmaal weder konst de eerepalm toe aan Mw. Kleine, als de dochter van den pachtler Born. Wist zij in den aanvang van het stuk de toeschouwers te boeien door haar los en levendig spel, als het vrolijke, onnadenkende meisje, later als de zwaar beproefde lijdende echtgenoot en moeder, wist zij aller hart te treffen; de eenvoud en het natuurlijke van haar spel, wekten ook nu weder de aanblijving van den toeschouwer op, en aan menig oog wist zij een stillen traan te ontlokken. Treffend schoon was haar gebarenspeel aan het einde der derde afdeeling; en indrukwekkend het lied bij het begin der tweede afdeeling door haar gezongen met Mw. Albrecht-Engelman, die zich ook voor het overige met talent kweet. De Heer Metsch, die de rol van Hans Jurgen vervulde, verdiende in den ruimsten zin des woords den bijval van het publiek, voor de schoone opvatting van dat karakter. De vele uitstekende oogenblikken aan te stippen, waarin de Hr. Metsch door het diep gevoel, dat in zijn spel doorstraalde, indruk op den toeschouwer maakte, zou ons niet mogelijk zijn. Vooral het laatste bedrijf, waarin de oude man zijne lang gekoesterde plannen moet laten varen, was goed begrepen, die stille weemoed van den ouderdom, die stille berusting van den grijsaard, die reeds als jongeling zijne schoonste verwachtingen had moeten laten varen, wiens leven eene aaneenschakeling van teleurstellingen en zelfopofferingen was, werd even schoon door den Hr. Metsch opgevat als teruggegeven. De Hr. Albrecht (en wanneer doet hij dat niet), handhaafde ook ditmaal zijn gevestigde roem; de Hr. Moor, wiens gunstige aanleg voor het toneel zich in het laatste jaar zeer ontwikkeld heeft, kweet zich hoogst verdienstelijk; de Heeren Barbiers, Korff, enz. de Dames Götz-Scheps, A. van Dijk, enz. beijerden zich om tot de vorming van een uitmuntend geheel mede te werken. Dat de hoofdvertooners door het talrijk opgekomen en gelidigende publiek herhaaldelijk werden toegejuicht, behoeft ter nauwermoed vermelding; ten slotte werden zij teruggeroepen, als wanneer de Heer Metsch, in krachtige verzen, het publiek den dank der leden van dit gezelschap bragt, voor de ondersteuning, hun in het afgehoopen jaar geschenken; met leedwezen moesten wij uit die woorden opmaken, dat eenige leden voornemens schijnen Amsterdam te verlaten; Mw. Kleine, de Heer Albrecht en Mw. Albrecht riepen echter het publiek een hartelijk: Tot wederziens! toe. Wij stemmen geheel met de laatste woorden in, en roepen op onze beurt het geheele gezelschap een welgemeend: Tot wederziens! toe.

SALON in de Nes. In den loop der week werd hier de vaudeville: *Dertig jaren Tooneeldienst of het leven van een Oud-Souffleur*, eenige malen opgevoerd; de Heeren Bamberg, Pothorst, Soeter en de Dames Moor-Vink, Samethini en C. Stoetz bragten dikwijls de lachspieren van het publiek in beweging. De aangekondigde voorstelling van dit blijspel op gisteren avond, kon door ongesteldheid van den Heer E. Bamberg geen voortgang hebben; in plaats daarvan werden de vaudevilles *Moeder, Dochter en Zoon* en *de Viskwauw* opgevoerd; in het eerste stuk onderscheidde zich vooral Mej. Flora Samethini en in het laatste Mw. Vink-Moor.

De voorstelling van Dingsdag a. s., ter benefice van Mej. Chr. Stoetz, als wanneer de opera-comique de *Kubouterman of het Levende Spook* en de vaudeville: *Madeline of de Gravin en de Klompennmaakster* zullen worden opgevoerd, belooft een zeer genoezelijken avond te zullen opleveren en talrijk bezocht te zullen worden; reeds nu, zoo wij ons niet bedriegen, zijn nog maar weinige plaatsen voor bedoelden avond beschikbaar.

SALON in de Amstelstraat. Het drama de *Kwartlegster*, waarvan wij den inhoud in onze vorige Zondags-Editie hebben medegedeeld, is hier eenige malen opgevoerd; wij gelooven dat gevoezelijk enkele uitdrukkingen die in de vertaling voorkomen, hadden kunnen wegzaten worden, zonder de duidelijkheid of volledigheid van het stuk te benadeelen. De opvoering was over het geheel, zeer gelukkig, en in de eerste plaats, komt daarvoor hulde toe, aan Mw. S. Subairolles, die de rol van Gemca vervulde. De Heeren van Ollefen (Ritchioni), Morin (Ottavio), de dames Roos (Paula), Bersee (Bianca) en Kamphuisen (Martha) kweten zich insgelijks verdienstelijk. Wij kunnen er bijvoegen dat elke voorstelling en inzonderheid, die van gisteren avond, een overtalrijk publiek uitlokte, dat niet moede wordt den hoofdvertooners zijn bijval te betuigen.

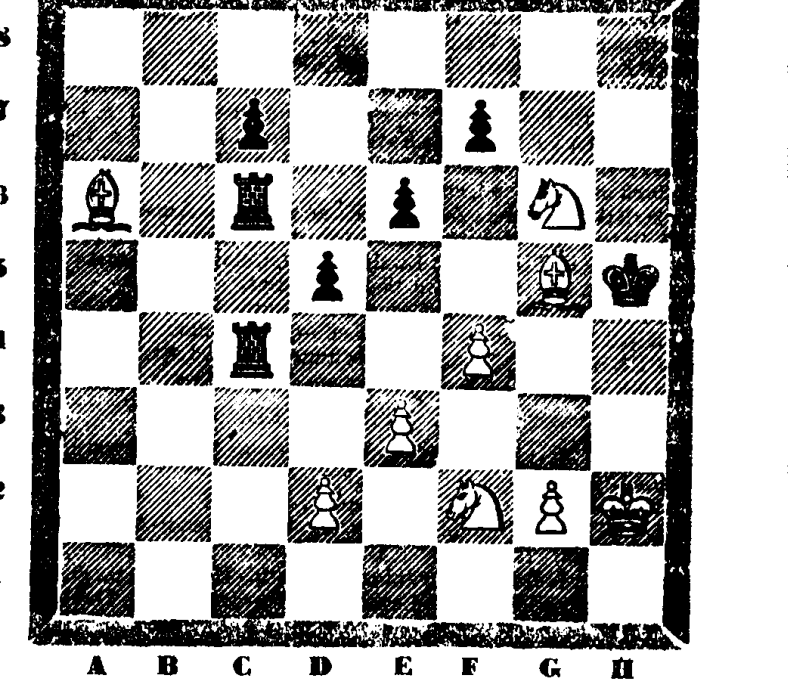
De aangekondigde voorstelling der Vaudeville: *Heer en Boer of de Veeshandelaar uit Noord-Holland* op Vrijdag j. l. kon door eene plotselinge ongesteldheid van den Heer Heesbeen niet plaats hebben; dat die ongesteldheid echter van geen hevigen aard was, werd het publiek op verrassende wijze bewezen, door de omstandigheid, dat de Heer Heesbeen zich bij het nastukje reeds in zoover hersteld gevoelde om daarin te kunnen optreden.

GRAND THEATRE DES VARIÉTÉS. Nadat het drama: *de Kaartlegster* hier nog eenige malen voor een talrijk publiek, dat inzonderheid Mw. van Lier als Gemca zeer toejuichte, met goeden uitslag was herhaald, werden de voorstellingen van dit gezelschap in dit speelsaizoen gesloten met eene herhaling van het bekende kluchtspel: *De Beerspeculant*. De Heer Faassen vond bij de vervulling der titelrol gelegenheid zijn talent als komiek aan den dag te leggen, en werd door de overige vertooners loffelijk ondersteund.

De voorstellingen van dit gezelschap op zijne kunstreis door de provincien, zullen Woensdag a. s. te Groningen geopend worden met het drama: *De Schipbreuk van la Pérouse*, waaraan in het thans vervolgen seizoen door dit gezelschap hier ter stede zulk eene goede opvoering ten deel viel, en dat zich evenzeer door belangrijken, boeienden inhoud als schoone decoratie en machinerien onderscheidt. Van Groningen zal het gezelschap zich naar Deventer, Harlingen, Leeuwarden en Sneek begeven, en in die verschillende steden de schoonste stukken van het repertoire opvoeren. Wij wenschen het eene voorspoedige reis en goed onthaal bij onze Friesche broeders.

SCHAAKSPEL.

OPGAAF N°. 673.
Wit begint en geeft op den 4den zet mat.
ZWART.

PROBLEMA'S.

1. WIT. Kon. H 1, Kast. H 7, Rheer C 5, Paard B 7, Pion A 5, E 7, G 6.
ZWART. Kon. D 7, Paard B 8, Pions A 6, C 6.
Wit geeft op den 3den zet mat.
2. WIT. Kon. F 8, Kast. E 3, Rheer F 2, G 6, Paarden B 6, D 6, Pions F 3, 5.
ZWART. Kon. D 4, Kast. F 4, Rheer C 4, Paard B 3, Pion D 5.
Wit geeft op den 4den zet mat.

OPLOSSING VAN N°. 672.

1. WIT. C 7 op A 6
ZWART. F 6 op E 5
2. A 6 " C 5
Onverschillig.
3. Rheer of Paard geeft † en mat.

OPLOSSING DER PROBLEMA'S.

1. WIT. E 5 op E 8, F 6 op F 7, D 5 op F 6.
2. WIT. A 3 op B 3, B 3 op C 4, C 4 op D 3, D 3 op E 3, E 3 op E 4.

Wij hebben goede oplossingen van de Opgaaf ontvangende van het Schaakgezelschap *Schaakleijders* te Munnikendam, Schaakgenootschap te Wijndaludum, en van de Hll. G. S. en J. D. R. te Dordrecht, J. A. B. te Harderwijk.